

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ____ ” _____ 2024_ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньо-професійною програмою **Фінанси, фінансовий менеджмент**
та страхування

на тему: **«Управління фінансовою діяльністю малого підприємства»**

Виконавець:

студент факультету **ФБС**

Ткаченко Віктор Вікторович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Лапіна Ірина Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Поняття та принципи фінансової діяльності малого підприємства...	6
1.2. Цілі та завдання управління фінансовою діяльністю малого підприємства.....	13
1.3. Методи оцінки фінансового стану малого підприємства.....	17
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ПП «ТЕХОГЛЯД 2017».....	23
2.1. Тенденції розвитку малого бізнесу в Україні	23
2.2. Аналіз фінансового стану та фінансових показників діяльності малого підприємства ПП «Техогляд 2017»	28
2.3. Аналіз ефективності фінансової діяльності малого підприємства ПП «Техогляд 2017».....	41
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ПП «ТЕХОГЛЯД 2017».....	53
3.1. Фінансове забезпечення фінансової діяльності підприємств малого бізнесу в сучасних умовах господарювання	53
3.2. Напрями підвищення ефективності фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017».....	58
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
ДОДАТКИ.....	82

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. З огляду на неадекватність або застарілість сучасних методів управління економікою в контексті сучасної України, вкрай важливо розробити нові стратегії, які можуть підвищити ефективність економічної діяльності малих підприємств. Отже, виклики, пов'язані з раціональним структуруванням фінансів та оптимізацією їх використання, є актуальними для малого бізнесу. Вирішення цих проблем має ключове значення для підтримки безперебійного виробничого процесу та підвищення прибутковості.

Важливість цього предмету також пояснюється тим фактом, що економіка багатьох розвинутих країн спирається на діяльність малого бізнесу, який є прямим відображенням економічної активності серед населення в цілому. Ефективне управління фінансами відіграє ключову роль у підвищенні продуктивності малих підприємств, оскільки аналіз фінансових показників слугує практичним підходом до виявлення проблем компанії та служить основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Значна більшість малих підприємств відчуває обмежену економічну ефективність через значний знос основних фондів та обмеження, пов'язані з недостатніми фінансовими ресурсами для модернізації та оновлення. На жаль, багато малих підприємств, як правило, не помічають значення стратегічного фінансового планування та розвитку, нехтуючи переважаючими тенденціями у своїй фінансовій діяльності.

Дослідженню фінансової діяльності малого бізнесу та підвищенню її ефективності присвятили свої наукові дослідження видатні закордонні та вітчизняні економісти. Яскравими прикладами є роботи Ван Горна Дж.К., А.Б. Мокрицька А.Б., Гавкалова Н.Л., Франчук Ю.О., Страшинська Л.В., Боцора Л.О., Мадрига Г.М.

У своїх працях вони досліджують особливості процесу управління та проблеми здійснення фінансової діяльності суб'єктами малого бізнесу. В

сучасних мінливих умовах подальшого більш глибокого дослідження потребують питання щодо пошуку нових шляхів і способів управління фінансами малих підприємств. А це свідчить про актуальність обраної теми та доцільність проведення наукового дослідження.

Метою даної роботи є дослідити теоретичні та практичні засади управління фінансовою діяльністю малого підприємства та надати пропозиції щодо їх удосконалення. У зв'язку з цим ставляться такі **завдання**:

Для досягнення зазначеної мети було поставлені та вирішені наступні завдання:

- визначити поняття та принципи фінансової діяльності малого підприємства;
- дослідити цілі та завдання управління фінансовою діяльністю малого підприємства;
- з'ясувати методи оцінки фінансового стану малого підприємства;
- розглянути тенденції розвитку малого бізнесу в Україні;
- провести аналіз фінансового стану та фінансових показників діяльності малого підприємства ПП «Техогляд 2017»;
- провести аналіз ефективності фінансової діяльності малого підприємства ПП «Техогляд 2017»;
- визначити напрями фінансового забезпечення фінансової діяльності підприємств малого бізнесу в сучасних умовах господарювання;
- запропонувати напрями підвищення ефективності фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017».

Об'єктом дослідження є економічні процеси, що виникають при управлінні фінансовою діяльністю малого підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні підходи, що відображають особливості ефективного управління фінансовою діяльністю малого підприємства.

Методи дослідження. У процесі проведення даного дослідження використовувалося поєднання загальнонаукових та специфічних методів дослідження. Ці методи включали структурний і логічний аналіз, аналіз і синтез, систематичну оцінку, індукцію, групування, економічний аналіз, графічний аналіз і специфікацію. Кожен із цих методів відіграв вирішальну роль у побудові структури роботи, уточненні понять, оцінці динаміки та структури ключових показників, а також у кращому розумінні діяльності компанії.

Інформаційну базу для цього дослідження склали різноманітні законодавчі та нормативні документи, такі як Господарський кодекс України, Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», Закон України «Про затвердження Положення (стандарт) бухгалтерського обліку» та «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва». Крім того, використано дані Державної служби статистики України та наукові праці як зарубіжних, так і вітчизняних економістів. Крім того, до інформаційної бази також включено баланс та звіт про фінансові результати ПП «Техогляд 2017» за 2021 – 2023 роки.

Результати наукового дослідження були опубліковані у збірнику VIII Студентській науково-практичній конференції факультету фінансів та банківської справи ОНЕУ «Стабілізація фінансово-економічної системи України» (ОНЕУ, квітень, 2024 рік.).

Структура роботи включає зміст, вступ, три розділи, висновки, список використаної літератури та додатки. Загальний обсяг роботи – 81 сторінка (без додатків), вона містить 14 рисунків, 16 таблиць і 3 додатка. Список літератури складається з 53 джерел.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття та принципи фінансової діяльності малого підприємства

Ринкова економіка значною мірою залежить від наявності малого бізнесу, який працює легально в усіх країнах і охоплює різні сектори економіки. Малий бізнес відіграє вирішальну роль у ринковій економіці, слугуючи барометром соціально-економічної та політичної стабільності, а також стійкості компанії до внутрішніх і зовнішніх викликів. Важливим показником у цих аспектах є рівень конкурентоспроможності та розвитку малого бізнесу.

Малі підприємства відіграють вирішальну роль у підтримці збалансованого та конкурентоспроможного економічного середовища в розвинених країнах. Тоді як великі корпорації сприяють фінансовому та виробничому потенціалу країни, саме малі підприємства забезпечують загальну стабільність суспільних відносин, усувають економічні дисбаланси та сприяють створенню ефективного конкурентного середовища в глобальному масштабі. Як найпоширеніша, динамічна та адаптована форма бізнесу, малі підприємства структурують ринок, забезпечують еластичний попит і пропозицію, а також мобілізують і відтворюють значну частину національних ресурсів через розгалужену мережу ділових відносин [39].

Мале підприємство працює в різних секторах економіки, займаючись одним або декількома видами діяльності. Однак важливо зазначити, що певна діяльність обмежена виключно державними підприємствами, а для виробництва окремих товарів може знадобитися спеціальний дозвіл або ліцензія. Мале підприємство користується самостійністю у провадженні господарської діяльності, реалізації продукції, утриманні прибутку після

оподаткування та сплаті інших обов'язкових платежів, якщо інше не встановлено його статутом.

Малі підприємства мають унікальну особливість, яка відрізняє їх від великих компаній: їхній розмір дозволяє їм швидко формувати та втілювати управлінські рішення, на відміну від складної багаторівневої структури управління більших організацій. Як наслідок, економіки зі значною присутністю малого бізнесу демонструють динамічні та адаптивні відповіді як на внутрішні, так і на зовнішні виклики. Ця здатність до адаптації корениться в мобільності, гнучкості та раціональній організаційній структурі малих підприємств, а також у простоті та ефективності їх практики управління. Крім того, малі підприємства мають здатність швидко пристосовуватися до змін споживчого попиту, швидко впроваджувати інновації та впроваджувати нові продукти. Ці фактори разом сприяють конкурентній перевазі малого бізнесу порівняно з середніми та великими корпораціями.

Основні цілі малого бізнесу охоплюють кілька важливих аспектів.

1. Він відіграє ключову роль у створенні можливостей працевлаштування, вирішенні проблем самозайнятості, бідності та соціальної нерівності, поширених серед більшості населення.

2. Це сприяє становленню процвітаючого середнього класу, який є основою для стабільного зростання економіки та суспільства в цілому.

3. Малі підприємства відіграють важливу роль у пом'якшенні дисбалансів на товарних ринках, оперативно адаптуючись до змін ринкових умов і забезпечуючи доступність товарів і послуг на споживчому ринку.

4. Вони значною мірою сприяють надходженню до місцевих бюджетів, сприяють створенню конкурентного середовища за рахунок зменшення домінування великих корпорацій та сприяють прискоренню інноваційних процесів шляхом швидкого впровадження науково-технічних досягнень [8].

Кожен суб'єкт малого підприємництва стратегічно використовує різноманітні виробничі ресурси, зокрема матеріальні, фінансові, трудові та природні, для максимізації економічної віддачі.

Фінансові ресурси підприємства охоплюють кошти, які спеціально призначені та створені шляхом розподілу та перерозподілу національного доходу та використовуються відповідно до юридичних цілей підприємства. Фінансова діяльність підприємства передбачає діяльність, пов'язану з формуванням і використанням його фінансових ресурсів, що проявляється через економічно обґрунтовані управлінські рішення. Це визначення фінансування охоплює широке використання терміну «фінансування», щоб охопити як збільшення капіталу (зобов'язання на балансі), так і вливання капіталу в активи підприємства (активи на балансі).

З управлінської точки зору важливо визнати, що перетворення фінансових ресурсів у матеріальні активи є фундаментальним аспектом діяльності підприємства. Цей процес включає визначення та виконання конкретних стратегій для ефективного управління різними ресурсами. Отже, існує альтернативне визначення фінансової діяльності. Зокрема, фінансова діяльність суб'єкта господарювання стосується дій, які вживаються в організації для розробки та впровадження фінансових рішень, що стосуються володіння чотирма різними типами цінностей. Саме в цих рамках бізнес може робити свідомий вибір щодо розподілу ресурсів.

Фінанси малого бізнесу охоплюють різні аспекти, включаючи майно, як матеріальне, так і нематеріальне, фінансові цінності, гроші та борг у формі дебіторської та кредиторської заборгованості. Цю концепцію можна розглядати з різних точок зору, зосереджуючись на організаційних і наукових аспектах цієї конкретної категорії.

Незалежно від організаційно-правової структури суб'єкти малого підприємництва, як правило, прагнуть досягти на ринку одночасно трьох основних стратегічних завдань: виживання, прибутковості та економічного зростання. У той час як компанія може визначити пріоритетною одну з цих цілей протягом певного періоду, основною метою фінансової діяльності завжди є підвищення вартості компанії, таким чином максимізуючи добробут

її власників. Це прагнення покращити самопочуття власника може проявлятися двома різними способами:

Основною метою фінансової діяльності є максимізація прибутку, що, у свою чергу, максимізує дохід від інвестицій. Крім того, ще однією метою є максимізація ціни акцій або вартості компанії.

Досягнення мети суб'єкта малого підприємництва не завжди узгоджується з метою максимізації прибутку. Це пов'язано з тим, що на ринкову вартість акцій впливають різні фактори, включаючи прибуток на акцію, бізнес-ризик, випуск нових акцій, перспективи галузі та технологічний прогрес [46]. Фінансова діяльність суб'єкта малого підприємництва ґрунтується на грошових відносинах, які виникають протягом безперервного кругообігу коштів. Ці грошові відносини необхідні для створення системи фінансової підтримки, яка дозволяє досягти цілей компанії. Фінансова безпека, з іншого боку, відноситься до заходів, вжитих для задоволення потреб компанії в капіталі з усіх доступних джерел, а також до мобілізації та використання цих ресурсів.

Мобілізація фінансових ресурсів є ключовим чинником фінансової підтримки малого бізнесу. Цей процес є унікальним, оскільки суб'єктами малого підприємництва є фізичні особи-підприємці та малі підприємства. Значну роль у визначенні джерел фінансування та їх складі відіграє виробничо-фінансова діяльність підприємства, у тому числі її обсяг, призначення, форми та види.

Забезпечення фінансових ресурсів і управління фінансами в малому бізнесі є унікальними проблемами порівняно з більшими корпораціями. Малі підприємства стикаються з обмеженнями, коли справа стосується доступу до фінансових ринків і ресурсів. Випуск акцій не є поширеною практикою, і попит на нього мінімальний. Отримання кредиту є неможливим як через високі витрати, так і через важке фінансове становище компанії, а також через відсутність кредитної політики. У цьому контексті успіх бізнесу повністю залежить від підприємницьких здібностей компанії [18].

Використання фінансових ресурсів малого підприємства є фінансовою діяльністю, яка призводить до зміни складу власного та позикового капіталу підприємства. Метою фінансування є збір коштів для підтримки операційних та інвестиційних починань.

Термін «фінансова діяльність» охоплює всі завдання, пов'язані з управлінням фінансами підприємства, включаючи мобілізацію коштів. Фінансова політика організації, розроблена її власниками в узгодженні із загальною соціально-економічною політикою, регулює операційну, інвестиційну та фінансову діяльність компанії.

Власник бізнесу формулює серію заходів, відомих як фінансова політика, для ефективного розподілу та використання фінансових ресурсів для виконання основних функцій і вирішення бізнес-цілей. У цьому документі викладено фінансову політику організації, що включає прогнозовані показники ефективності, фінансовий стан компанії та затверджені шляхи залучення коштів.

Тривалість інтервалу часу змінюється залежно від унікальних вимог кожної галузі. Це визначальна характеристика, яка залежить від тривалості виробничого та інвестиційного циклів у цьому конкретному секторі.

Структура фінансування малого бізнесу функціонує на фундаментальному принципі ринкової економіки, який полягає в прагненні до прибутку через підприємницьку діяльність. Важливість дотримання цього принципу полягає в спільних інтересах власників компаній, працівників і загального добробуту держави [34].

Здатність підприємства отримувати прибуток і підтримувати прибутковість має важливе значення для забезпечення заробітної плати та стимулювання працівників, розподілу дивідендів власникам і підтримки впровадження державної податкової політики. Принцип зацікавленості визначається взаємними інтересами компаній і держави, які відображають результати їхньої фінансової діяльності.

Концепція зацікавленості в результатах підприємницької діяльності вкорінена у фінансовій структурі малого бізнесу, зокрема в його прагненні до економічної автономії. Це означає, що ці підприємства мають свободу визначати та здійснювати свою господарську діяльність. Малі підприємства також мають значні права в різних фінансових сферах, таких як бізнес-операції, інвестиційні стратегії, кредитна політика, розподіл капіталу, дослідження ринку, реклама та інша фінансова діяльність. Однак важливо зазначити, що малі підприємства не користуються повною економічною самостійністю, оскільки їх діяльність підлягає регулюванню законодавчими органами. Це включає питання, пов'язані з бюджетними питаннями, фінансовими стандартами, позиками, амортизацією та державною політикою.

У сфері управління фінансами малого бізнесу важливе значення має принцип самофінансування. Цей принцип передбачає повне покриття витрат на виробництво, інвестиції в розвиток виробництва за рахунок власних коштів, а в разі потреби – за допомогою банківських кредитів або комерційних кредитів. Забезпечення оптимального балансу між власними коштами та позиковими коштами має вирішальне значення для успішної діяльності бізнесу в конкурентній ринковій економіці.

Реалізація матеріальної відповідальності за результати господарської діяльності є ключовим аспектом організації фінансів малого бізнесу. У ринковій економіці бізнес-операції пов'язані з ризиками. Нестабільність економічної системи разом із внутрішніми та зовнішніми факторами, а також конкуренцією зумовлюють необхідність створення фінансових резервів у фінансовій структурі компанії. Ці резерви мають вирішальне значення для пом'якшення потенційних втрат, спричинених ринковими коливаннями, прорахунками у виробничих програмах, інфляцією та непередбаченими подіями [52].

У сфері фінансових взаємодій організації беруть участь у різноманітних грошових відносинах, які можна класифікувати наступним чином:

- взаємодія з контрагентами, зосереджена на отриманні первинного доходу, створенні та використанні довірчих фондів для внутрішніх економічних цілей;
- взаємодія з іншими організаціями та підприємствами, що передбачає виділення коштів; ці фінансові ресурси обмінюються в нефінансових формах (таких як штрафи за порушення контрактів і взаємні внески);
- взаємодії зі споживачами своєї продукції, де компанії мають автономію вибирати форму та тип контрактів, встановлювати зобов'язання та санкції, визначати ціни на свої товари та послуги та оцінювати обґрунтованість цін постачальників;
- взаємодія зі страховими компаніями, що охоплює різні види обов'язкового та добровільного страхування.

Група грошових відносин передбачає взаємодію як з банківською системою, зокрема щодо розрахунково-касового обслуговування кредитних операцій і погашення відсотків, так і з державою, зокрема у створенні та використанні бюджетних і позабюджетних фондів. Ці грошові відносини сприяють запровадженню податків, зборів, внесків та інших подібних заходів.

У вищих управлінських структурах існує складна взаємодія «вертикальних» і «горизонтальних» відносин, які безпосередньо пов'язані з внутрішнім перерозподілом фінансових ресурсів [6].

1.2. Цілі та завдання управління фінансовою діяльністю малого підприємства

Використання та формування фінансових ресурсів у малому бізнесі є унікальною формою діяльності його працівників. Вкрай важливо організувати ці дії таким чином, щоб максимізувати ефективність рішень фінансового менеджменту, незважаючи на існуючі обмеження, такі як недостатнє фінансування для зростання або повсякденних операцій, гостра конкуренція в галузі та несприятливий інвестиційний клімат.

Постійне завдання управління фінансами всередині компанії передбачає постійні зусилля її співробітників з організації та контролю за фінансовими відносинами, а також потоком готівки та коштів [21]. Фінанси малого бізнесу, як життєво важливого компонента загальної фінансової системи, функціонують у сфері суспільного виробництва, де формування національного доходу є основним джерелом фінансових ресурсів. Отже, можна зробити висновок, що фінансове благополуччя всієї нації залежить від фінансового здоров'я її підприємств.

Фінансування охоплює різні категорії фінансових операцій. Вони включають створення статутного капіталу для підприємств, створення та розподіл початкових надходжень грошових коштів, таких як дохід, валовий дохід, прибуток та корпоративні кошти. Крім того, фінансування передбачає відносини між суб'єктами господарювання щодо інвестицій та отримання доходів від цінних паперів, таких як відсотки, дивіденди, виплати капіталу та розподіл прибутку від спільної діяльності. Він також охоплює взаємодію між підприємствами та банками чи страховими компаніями, включаючи отримання та погашення кредитів, виплату відсотків, депозити та зберігання коштів, а також премії та компенсації за різними видами страхування. Крім того, фінансування передбачає взаємодію підприємств і держави з питань податків, бюджетних і позабюджетних платежів, бюджетного фінансування, субсидій тощо. [49].

Фінансові відносини компанії охоплюють різні аспекти, включаючи витрати, пов'язані з продуктами, послугами та роботами, а також доходи, розподіл, споживання, відшкодування витрат і прибуток. Ці елементи мають вирішальне значення для безперервного функціонування виробництва та управління грошовими коштами. Успіх будь-якого бізнесу залежить від розумного використання фінансових ресурсів, які отримані завдяки реалізації чітко визначеної фінансової стратегії. Для розробки такої стратегії компаніям доцільно розглянути наступні стратегічні цілі, запропоновані дослідниками та експертами:

- фінансовий менеджмент підприємства спрямований на максимізацію прибутку,
- оптимізація структури капіталу,
- забезпечення інвестиційної привабливості,
- створення ефективного фінансового механізму
- використання ринкових методів залучення додаткових фінансових ресурсів [38].

Стратегічне фінансове управління є основою для процесу, що складається з ключових елементів, які керують розробкою та впровадженням управлінських рішень у майбутній фінансовій діяльності.

Для ефективного управління фінансовою діяльністю компанії вкрай важливо враховувати різні елементи фінансового менеджменту. Ці елементи охоплюють вирішення фінансових питань, надання ясності та розробку методів їх реалізації. Крім того, вони передбачають надання інформаційної підтримки для підготовки та аналізу фінансової звітності компанії. Крім того, ключовим аспектом є розробка та реалізація фінансової політики компанії з використанням різноманітних фінансових інструментів. Крім того, неодмінними складовими є оцінка інвестиційних проєктів, формування інвестиційного портфеля, оцінка вартості капіталу, фінансове планування та контроль [20]. Виконуючи ці функції, управління фінансовою діяльністю підприємства виконує свою основну мету і завдання. Варто зазначити, що зараз багато українських компаній стикаються зі складними фінансовими обставинами через неплатежі між компаніями, високі податки та банківські процентні ставки, що сприяє ризику банкрутства.

Управління фінансами компанії – це структурована система, яка має на меті полегшити координацію фінансових операцій, коштів і грошових потоків, а також співвідношення між активами компанії та джерелами фінансування. Його метою є сприятливий вплив на кінцеві результати, досягнуті компанією, відповідно до економічних норм, юридичних положень і принципів фінансової

науки. Досвід і кваліфікація співробітників також відіграють вирішальну роль у забезпеченні ефективності цього фінансового механізму.

Оптимальне виконання фінансових функцій та їх взаємодія залежить від надійного фінансового механізму, якому сприяє надання необхідного фінансування в корпоративній системі управління фінансами. Основним джерелом фінансування компанії є її внутрішні доходи, яких має бути достатньо для покриття всіх витрат. У випадках, коли існує тимчасова нестача коштів, позики будуть використані для задоволення додаткової потреби в готівці. Фінансові операції в компанії здійснюються особами, які є частиною її спеціалізованої організаційної підсистеми та несуть відповідальність за прийняття та реалізацію фінансових управлінських рішень.

Фінансова політика охоплює як фінансову стратегію, так і тактику, як це продиктовано принципами рішень фінансового менеджменту. Фінансова стратегія, яка узгоджується з основною соціально-економічною стратегією компанії, є комплексним, довгостроковим підходом до управління фінансами.

Фінансова стратегія на короткий термін формується фінансовою тактикою, яка охоплює методи збору та використання фінансових ресурсів протягом обмеженого періоду часу.

Фінансова стратегія компанії охоплює кілька завдань, які сприяють її загальному управлінню фінансами. Ці завдання включають забезпечення ліквідності та платоспроможності компанії, максимізацію рентабельності та ефективності її діяльності, а також надання адекватної підтримки працівникам і власникам у соціально орієнтованій економіці [45]. Досягнення першої мети потребує оптимізації активів компанії, як довгострокових, так і поточних, а також фінансових ресурсів і коштів, які використовуються для створення цих активів. Це передбачає забезпечення наявності у компанії достатніх коштів для задоволення своїх потреб і стратегічну оптимізацію джерел фінансування.

Для досягнення другої мети, яка полягає в досягненні найбільш сприятливого фінансового результату з точки зору рентабельності та повернення інвестицій, необхідно використовувати кошти раціонально та

ефективно. Отже, ми можемо надати більш повне пояснення фінансового менеджменту, включаючи походження капіталу та його використання.

Для досягнення другої мети, викладеної у фінансовій стратегії, компанія має кілька конкретних варіантів для розгляду. Ці варіанти включають максимізацію прибутку шляхом використання поточного рівня розвитку та частки ринку, захоплення більшої частки ринку та закладення основи для максимізації прибутку або досягнення економічного зростання шляхом розвитку нових ринків, якості продукції, застосованих технологій тощо.

Однією з першочергових цілей компаній у сфері фінансового менеджменту є постійне підвищення та оптимізація вартості своїх активів [19]. Важливою метою цих компаній є постійне зростання вартості їхніх корпоративних активів з метою максимізації їх загальної вартості. Максимізація вартості компанії тісно пов'язана з її прибутковістю. Крім того, вирішальну роль відіграє розподіл прибутку з наголосом на пріоритеті розвитку виробництва над виплатою дивідендів. Ринкові ціни на цінні папери, зокрема на акції, є ключовим орієнтиром для компаній у цьому відношенні.

Метою фінансового менеджменту є досягнення найбільш вигідних варіантів фінансових операцій для оптимізації грошових потоків компанії. Зміст фінансового менеджменту охоплює як планування, так і контроль. Кожна компанія встановлює власну організовану структуру на основі посадових інструкцій, плану фінансового планування, виконання планів і нагляду за їх виконанням.

Організація фінансових операцій включає створення основи для фінансових послуг компанії, надання вказівок для фінансових менеджерів, розробку інформаційних систем для підтримки фінансової діяльності та забезпечення розповсюдження фінансової інформації зовнішнім зацікавленим сторонам. У фінансовому менеджменті малих підприємств особлива увага приділяється моніторингу оборотних коштів. Управління витратами в малому бізнесі вимагає зосередження на трьох основних цілях, які завжди мають бути пріоритетними для особи, яка контролює управління витратами.

Основні цілі включають підтримку узгодженості між реальною вартістю ресурсів і їх запланованими витратами, досягнення економії за рахунок зниження витрат на ресурси при збереженні позитивного впливу витрат, а також узгодження обсягів і термінів споживання ресурсів з виробничими і фінансовими можливостями компанії [43] .

Планування доходу має важливе значення для створення плану прибутку від продажів, який визначає прогнозовані бюджетні платежі. Точність і надійність розрахунків доходу також значною мірою залежить від точного визначення основного джерела доходу та визначення запланованого розміру прибутку.

Завданням планування є оцінка можливості досягнення найбільш економічного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів для кожної одиниці продукції. Підвищення ефективності виробництва залежить від скорочення витрат як на виробництво, так і на розподіл.

Впроваджуючи заходи щодо економії сировини, палива, енергії та робочої сили, можна ефективно скоротити витрати та відкрити можливість виробництва широкого асортименту додаткової продукції. Це, у свою чергу, призведе до збільшення прибутку та загальної прибутковості вашого бізнесу, одночасно створюючи можливості для самофінансування. Зниження собівартості одиниці продукції є запорукою зниження цін і, як наслідок, прискорення оборотності оборотних коштів.

1.3. Методи оцінки фінансового стану малого підприємства

У період економічної нестабільності компанії стають більш залежними від інфляційних процесів і надійності своїх ділових партнерів. Крім того, вони стикаються зі складними організаційними та правовими проблемами. У зв'язку з цим важливо ретельно оцінити фінансовий стан компанії, оскільки він є ключовим інструментом для визначення її сильних і слабких сторін, а також її фінансових резервів. Проведення комплексного аналізу всіх аспектів

фінансової діяльності дозволяє більш ефективно управляти компанією та допомагає пом'якшити негативний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів.

Вивчення та розуміння різних методів оцінки фінансового стану компанії є надзвичайно важливим для ефективного управління її фінансовим станом. Важливо враховувати мету впровадження, відповідність методу оцінки та його відповідність поточному етапу та цілям розвитку компанії. Крім того, необхідно враховувати вимоги податкового середовища до малого бізнесу. Це дослідження має значну наукову та практичну цінність, оскільки спрямоване на визначення шляхів стабілізації фінансового становища підприємства.

Щоб всебічно оцінити фінансовий стан, необхідно використовувати ряд аналітичних методик. Такий підхід дає змогу критично оцінити фінансові показники компанії протягом конкретного періоду часу, а також точно визначити будь-які вразливі місця у фінансових операціях та визначити ефективні стратегії їх підтримки, а також оптимізувати розподіл фінансових ресурсів [3].

Вкрай важливо об'єктивно оцінити фінансовий стан малого підприємства, щоб визначити потенційні шляхи підвищення його конкурентоспроможності. Це зумовлює необхідність своєчасної та ретельної діагностики фінансового стану підприємства. Точність і корисність аналізу залежить від обраної методології, досвіду менеджера, який приймає рішення, і достовірності фінансової звітності компанії. Від якості фінансового аналізу залежить ефективність управлінських рішень, а отже, і загальна ефективність компанії [30].

Різними міністерствами, Національним банком України та комерційними банками встановлені різні методики оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання. Міністерством фінансів та Фондом державного майна України у 2001 році було створено окреме положення щодо аналізу фінансового стану підприємств, що приватизуються.

Існують різноманітні наукові ресурси, які пропонують різні методологічні підходи до оцінки фінансового стану підприємств. Ці підходи можна розділити на методи аналізу балансу компанії, такі як горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз і метод фінансових показників.

Існує два основних підходи до вирішення подібних завдань і оцінки професійної діяльності: евристичні методи, які спираються на неформальні та інтуїтивні підходи, а також узагальнення минулого досвіду, і економіко-математичні методи. Горизонтальний аналіз передбачає оцінку абсолютних і відносних змін вартості різних статей балансу та фінансової звітності компанії протягом конкретного звітного періоду. Цей аналіз включає обчислення швидкості змін і надання оцінки на основі цих висновків.

Для проведення цього аналізу створюються аналітичні таблиці, які включають як абсолютні звітні показники, так і їх відносні аналоги. Це дозволяє розрахувати зміни абсолютних показників як у числовому, так і у відсотковому вираженні [27].

При розгляді впливу інфляції ефективність горизонтального аналізу дещо знижується. Це тому, що розрахунки, проведені за допомогою горизонтального аналізу, не враховують коливання, спричинені інфляцією. Однак результати горизонтального аналізу все ще є цінними для порівнянь між різними компаніями. Насправді горизонтальний аналіз часто використовується разом із вертикальним аналізом для оцінки економічних показників.

Після проведення вертикального аналізу для визначення структури звіту наступним кроком є горизонтальний аналіз, який передбачає порівняння кожної позиції звіту з попереднім періодом. Метою горизонтального аналізу є виявлення будь-яких змін у розділах і статтях балансу. Цей динамічний аналіз дозволяє відслідковувати зміни в статтях балансу, доходах і витратах компанії з часом. Порівнюючи перше півріччя з аналогічним періодом минулого року, можна отримати уявлення про результати діяльності компанії. Ключовим аспектом цього аналізу є розуміння причин спостережуваних змін [41].

Протягом спостережуваного періоду часу важливо уважно стежити за коливаннями значень цих частинок. Крім того, хоча дані вертикального аналізу корисні для порівняння фінансових звітів компаній, спостерігається значний розбіжність в абсолютних значеннях показників.

Баланс дає цінну інформацію про структуру активів компанії та їх походження. Шляхом порівняння абсолютних значень різних компонентів стає можливим визначити, якою мірою основні фонди та оборотний капітал (розділи I та II) фінансуються власними коштами та довгостроковими позиками (також описано у розділах I та II) , а також частка ресурсів, які фінансуються за рахунок короткострокових зобов'язань.

Одним із способів оцінити фінансовий стан компанії є перевірка її дотримання певних показників у балансі. Ці показники включають: забезпечення того, що найбільш доступні активи, такі як готівка та короткострокові інвестиції, достатні для покриття або перевищення короткострокових зобов'язань компанії; перевірка того, що активів, які можна швидко конвертувати в готівку, таких як дебіторська заборгованість і депозити, достатньо для покриття короткострокових зобов'язань, таких як дострокові позики та позики; підтвердження того, що активів, які повільніше обертаються, таких як запаси, достатньо для покриття довгострокових зобов'язань, таких як кредити, термін погашення яких ще не настав; і забезпечення того, щоб активи, які важко ліквідувати, такі як земля, будівлі та обладнання, покривалися поточними зобов'язаннями і не перевищували їх. Ці порівняння проводяться шляхом класифікації активів компанії на основі їх ліквідності або здатності легко конвертуватися в готівку для цілей погашення. Однак слід зазначити, що баланс дає обмежене уявлення про ці порівняння через узагальнення багатьох статей. Крім того, можна провести вертикальний аналіз для оцінки структури пасивів або джерел фінансування. Раніше вважалося, що частка позикових коштів у пасиві балансу не повинна перевищувати 50% [24].

Дослідження відносних показників, які вимірюють фінансовий стан та його коливання, відоме як аналіз коефіцієнтів. Ці показники визначаються шляхом порівняння значень статей балансу чи інших абсолютних показників фінансової звітності з вихідними даними чи нормативними актами. Для проведення коефіцієнтного аналізу метод спирається на фінансову звітність компанії, зокрема вихідні документи, враховуючи при цьому економічну цінність, відображену в балансі, і фінансові результати.

Існує широкий набір показників, доступних для розрахунку фінансової ефективності компаній у фінансовому секторі. Найбільш часто використовувані категорії аналітичних фінансових показників включають:

Оцінка фінансової стійкості та ліквідності підприємств може бути досягнута шляхом визначення величини різних коефіцієнтів, таких як коефіцієнти оцінки фінансової стійкості, коефіцієнти платоспроможності, показники оборотності активів і капіталу, коефіцієнти оцінки рентабельності. Ці коефіцієнти відіграють вирішальну роль у контролі процесів відтворення в компанії та дають цінну інформацію про її загальний фінансовий стан.

У процесі проведення фінансового аналізу компанії може бути використаний широкий спектр прийомів, моделей і методів. Вибір і застосування цих інструментів залежить від конкретних цілей і вимог аналізу. У кожній унікальній ситуації вибір заходів щодо покращення фінансового стану підприємства може включати:

- розширення ринку збуту шляхом вивчення попиту на вироблену продукцію;
- визначення шляхів зниження складових собівартості продукції;
- переведення продажів у бік виробництва альтернативної продукції;
- утилізація надлишкових запасів матеріальних цінностей шляхом господарського обороту або реалізації;
- зниження руху дебіторської заборгованості шляхом ретельного аналізу;

- вивчення можливостей скорочення короткострокової дебіторської заборгованості.

Конкретні заходи щодо покращення фінансового стану відрізняються для кожної компанії та залежать від таких факторів, як галузь, групи продуктів, ринкові умови, регіональна інфраструктура, система управління, виробничі та адміністративні витрати та технічні елементи. Отже, для компаній вкрай важливо постійно проводити систематичний фінансовий аналіз і вдосконалювати методи його проведення, включаючи побудову математичних моделей і прогнозування майбутніх перспектив розвитку [35].

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ПП «ТЕХОГЛЯД 2017»

2.1. Тенденції розвитку малого бізнесу в Україні

Розглянемо тенденції розвитку малого бізнесу в Україні. Важливо зазначити, що Державна служба статистики України наразі не надає статистичні дані про малий бізнес за 2023 рік на своєму сайті. Тому наш аналіз охопить період з 2010 по 2022 рік.

Мале підприємництво означає автономну, організовану та перспективну економічну діяльність, яку здійснюють малі підприємства та окремі підприємці з метою отримання прибутку, приймаючи на себе особистий ризик. Графік на рисунку 2.1 ілюструє коливання кількості малих підприємств з 2010 по 2022 рік.

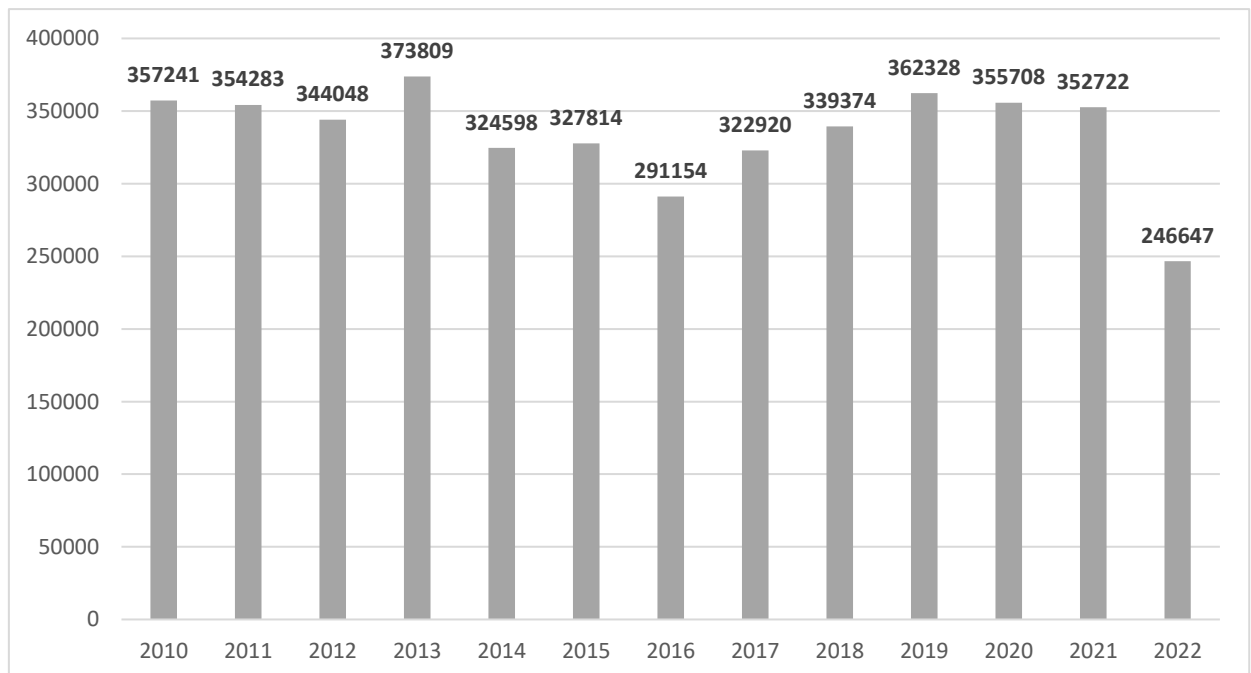

Рис. 2.1. Динаміка чисельності малих підприємств в Україні
за 2010-2022 роки, одиниць

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Дані свідчать про значне зниження кількості малих підприємств, їх кількість за досліджуваний період знизилась на 110594 одиниць. Важливо

підкреслити значне скорочення малих підприємств між 2014 та 2016 роками та в 2022 році, що можна пояснити анексією Криму та військовими діями в Україні. Проте, починаючи з 2017 року, спостерігається тенденція до зростання кількості малих підприємств, що свідчить про економічну стабілізацію та зростання значення сектору малого бізнесу. В 2022 році знов падіння чисельності. Рисунок 2.2 надає подальше уявлення про динаміку чисельності окремих суб'єктів малого бізнесу з 2010 по 2022 рік.

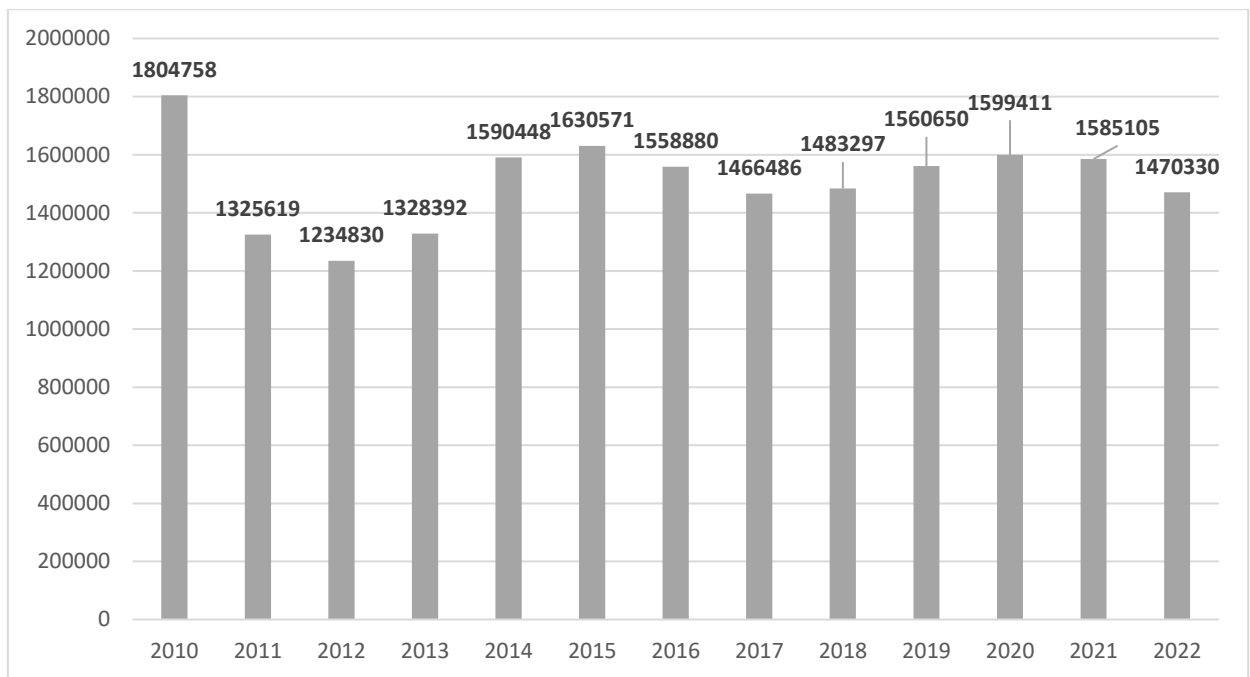

Рис. 2.2. Динаміка чисельності фізичних осіб – суб'єктів малого підприємництва в Україні за 2010-2022 роки, осіб

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Наведені дані свідчать про значне скорочення кількості фізичних осіб, які займаються малим бізнесом в Україні за досліджуваний період – на 334 428 осіб. Якщо у 2010 році суб'єктами малого підприємництва було 1 804 758 осіб, то у 2022 році ця кількість зменшилася до 1 470 330 осіб. Таке падіння значною мірою можна пояснити змінами у фіскальній політиці держави, що призвело до закриття непрацюючих фізичних осіб-підприємців. Варто зазначити, що у 2015 році відбулося збільшення кількості фізичних осіб, які займаються малим бізнесом, порівняно з попередніми роками, що можна пояснити зростанням

самозайнятості та запровадженням більш сприятливих умов підприємницької діяльності, зокрема прийняттям диференційований підхід на спрощеній системі оподаткування. Проте ці заходи мали лише тимчасовий ефект, оскільки у 2016-2017 роках кількість фізичних осіб-підприємців зменшилася. В 2022 році, в перший рік деяка кількість підприємців осталася на окупованій території або виїхала із країни. Тобто така ситуація свідчить про зниження підприємницької активності через різноманітні економічні, соціальні, фінансові та політичні виклики.

Не можна не помітити вагомий внесок малого бізнесу в розвиток української економіки. Про це яскраво свідчить той факт, що вони становлять переважну більшість і становлять 95% усіх суб'єктів господарювання (рис. 2.3).

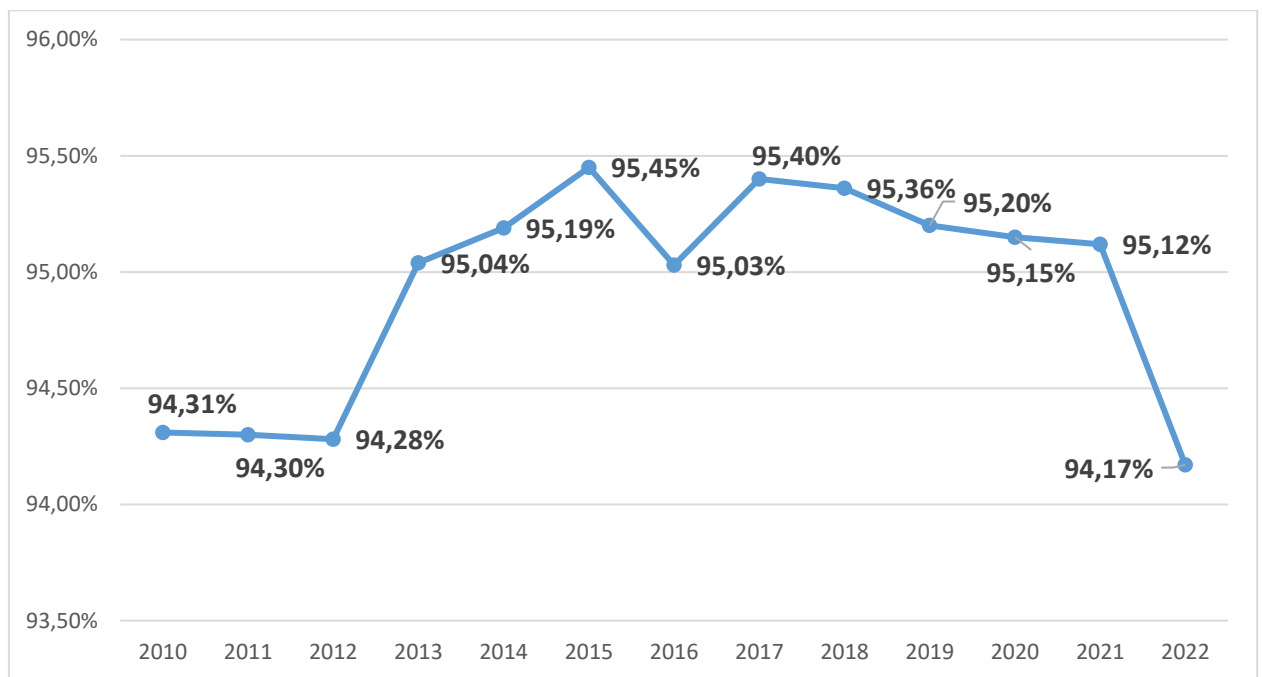

Рис. 2.3. Частка підприємств малого бізнесу у загальній кількості суб'єктів господарювання в Україні за 2010-2022 роки, %

Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики України

Національну економіку значною мірою формують суб'єкти малого підприємництва, демонструючи свою значну присутність. Ці суб'єкти становлять 95% від загальної кількості підприємств, що підкреслює їх

вирішальну роль. Незважаючи на це, з 2016 та 2022 роках спостерігається поступове зниження їх відсотка, що свідчить про погіршення умов діяльності малого бізнесу та зниження ефективності обраних державою стратегій сприяння його розвитку.

Вплив малого бізнесу на зайнятість є вирішальним аспектом, що робить його важливим показником цього процесу. Тенденції зайнятості в секторі малого бізнесу з 2010 по 2022 роки проілюстровано на рисунку 2.4.

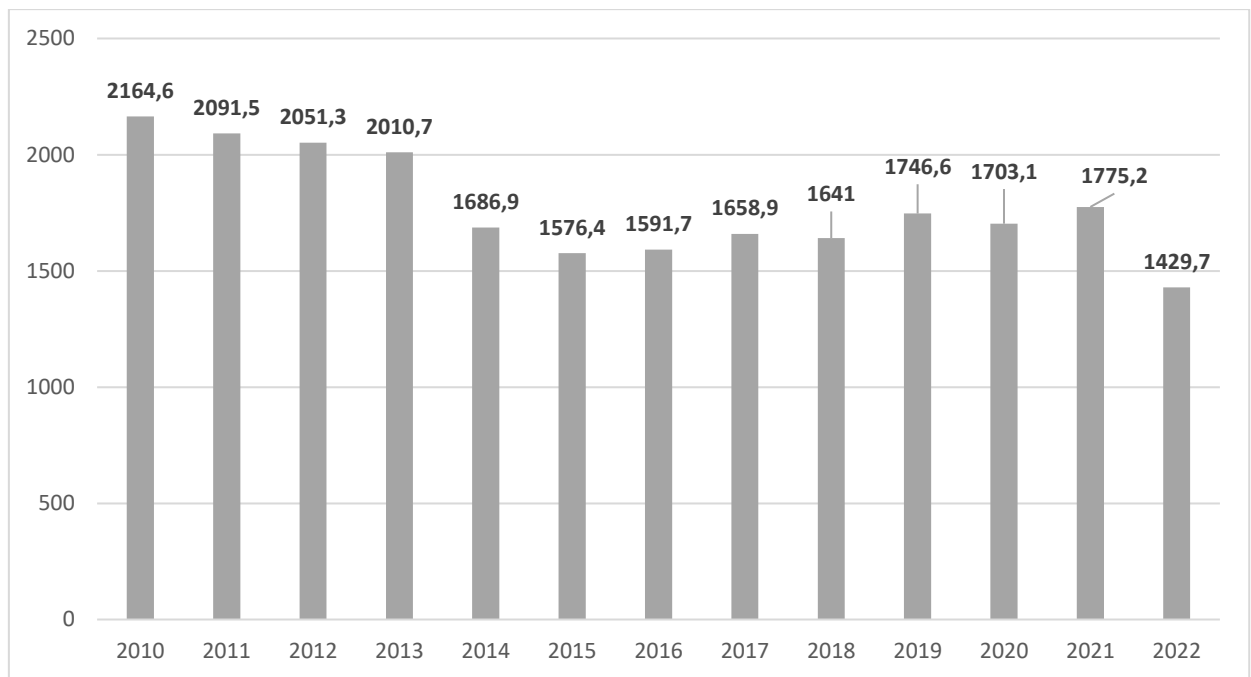

Рис. 2.4. Динаміка чисельності зайнятих працівників у секторі малого підприємництва України за 2010-2022 роки, тис. осіб

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Таким чином, протягом досліджуваного періоду часу галузь малого бізнесу зазнала зниження кількості зайнятих осіб, зменшившись на 734 900 працівників. Таке падіння можна пояснити військовим конфліктом в країні, втратою територій та еміграцією населення працездатного віку.

Обсяг реалізованої продукції (рис. 2.5) слугує вагомим показником діяльності суб'єктів малого підприємництва.

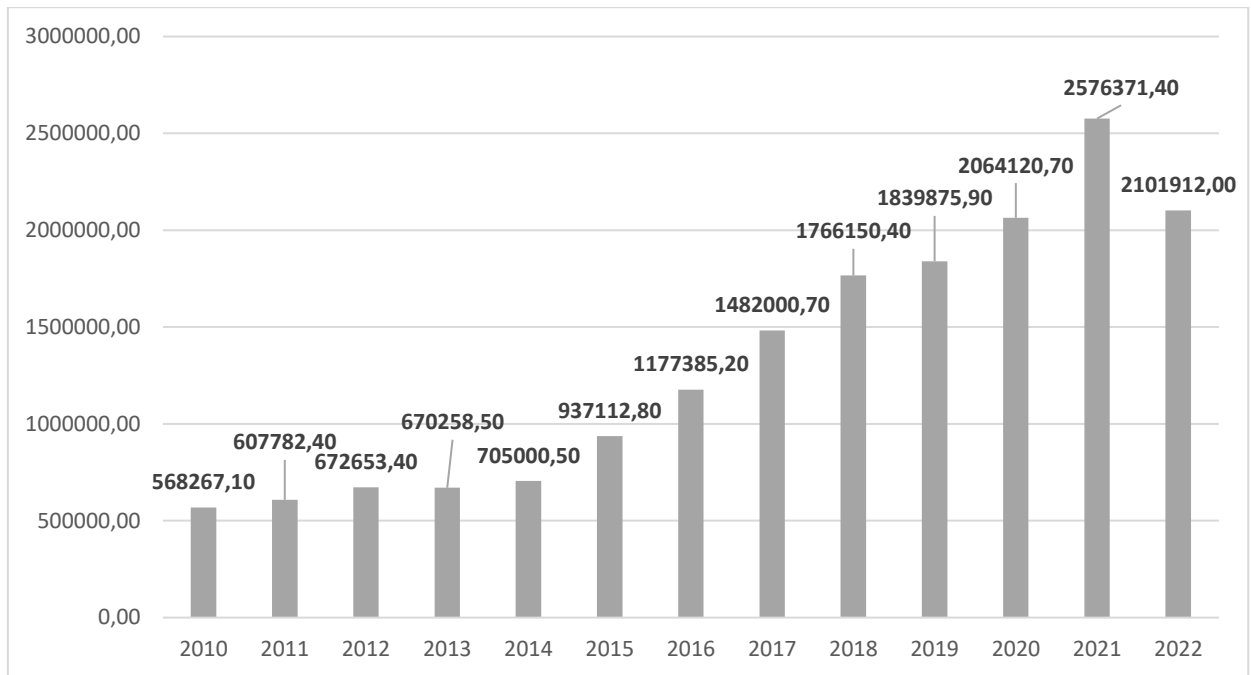

Рис. 2.5. Динаміка обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) малого підприємництва в Україні за 2010-2022 роки, млн.грн.

Наведені вище дані чітко демонструють постійну та позитивну динаміку діяльності малого бізнесу за цим показником. Суб'єкти малого підприємництва у 2021 році суттєво збільшили обсяги реалізованої ними продукції (товарів, послуг) на 2008104,3 млн. грн. порівняно з 2010 роком, а в 2022 році – зниження на 474459,4 млн. грн. Слід відмітити, що частка малого підприємництва складає 25% від загального обсягу реалізації продукції (робіт, послуг) в Україні, що свідчить про його вагомий внесок в економіку країни. Однак важливо визнати, що цей показник не враховує вплив інфляції, яка була особливо відчутною в період 2014-2015 років.

Сектор ринкової економіки, відомий як малий бізнес, відіграє вирішальну роль у визначенні стабільності суспільства, як економічно, так і політично. Рівень розвитку та конкурентоспроможність є ключовими показниками стійкості компанії перед внутрішніми та зовнішніми викликами. Для фінансової підтримки малого бізнесу необхідно залучити фінансові ресурси. У цьому процесі беруть участь не лише фізичні особи-підприємці, а й самі суб'єкти малого бізнесу. Здатність ефективно управляти фінансовим

станом компанії залежить не тільки від цілей, які вона прагне досягти, але й від відповідності використаної методології оцінки, її відповідності поточному етапу та майбутнім цілям розвитку, а також конкретним вимогам застосовні до малих підприємств.

Статистичний аналіз показує, що малий бізнес займає помітну роль в економіці України та постійно прагне підвищити свій статус. Бізнес-сектор уважно стежить і оперативно реагує на зміни в податковому законодавстві та державних постановах. Тим не менш, незважаючи на обнадійливий прогрес у розвитку малого бізнесу в Україні, його потенціал залишається невикористаним. Зокрема, є можливості для вдосконалення з точки зору збільшення можливостей працевлаштування, сприяння структурній модернізації та заохочення інновацій.

Досліджуючи розвиток малого бізнесу в Україні, стає очевидним, що ці суб'єкти займають помітне місце в економіці країни та демонструють ознаки покращення за останні роки. Слід зазначити, що обсяги продажів продукції та послуг, які пропонують суб'єкти малого бізнесу в Україні, демонстрували постійне позитивне зростання з 2010 по 2022 роки. Проте суб'єкти малого бізнесу в Україні продовжують стикатися з проблемами, пов'язаними з нестабільним політичним та економічним кліматом, а також несприятливою економікою, наслідками пандемії коронавірусу та воєнною агресією росії.

2.2. Аналіз фінансового стану та фінансових показників діяльності малого підприємства ПП «Техогляд 2017»

У центрі уваги дипломної роботи – організація «Техогляд 2017», яка створена та функціонує відповідно до Конституції України, Цивільного та Господарського кодексів України, Закону України «Про господарські товариства» та ін. правове регулювання в Україні. Дане підприємство, яке є об'єктом дослідження, віднесено до категорії приватних юридичних осіб та діє як приватне підприємство. Воно заснований на приватній власності та має

право наймати працівників.

ПП «Техогляд 2017» має окреме майно, окрему фінансову звітність, банківські рахунки, унікальну печатку зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом, а також необхідні для діяльності штампи та бланки. До складу активів ПП «Техогляд 2017» входять як основні засоби, так і оборотні кошти, а також цінні речі, які обліковуються на балансі підприємства. Організація має право займатися продажем, передачею, обміном або орендою виробничих ресурсів та інших матеріальних активів як юридичним, так і фізичним особам без будь-яких фінансових наслідків.

ПП «Техогляд 2017» здійснює господарську діяльність на основі комерційного розрахунку та бере на себе власний комерційний ризик. Підприємство має право наймати працівників за потреби. Для забезпечення господарської діяльності підприємство створило статутний капітал. Цей статутний капітал може включати різні активи, такі як будинки, будівлі, обладнання, цінні папери, права користування землею та водою, а також інші природні ресурси. Крім того, це майнові права на об'єкти інтелектуальної власності, кошти і навіть іноземну валюту.

Оскільки ПП «Техогляд 2017» працює на загальній системі оподаткування, воно зобов'язане сплачувати податок на прибуток,. У цьому розділі роботи присвячено аналізу фінансового стану та результатів діяльності ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки, які представлені у фінансовій звітності підприємства. Особливе значення має сума балансу ПП «Техогляд 2017», коливання якого зображено на рисунку 2.6.

Аналізуючи інформацію, наведену на рисунку 2.6, можна помітити, що фінансовий стан ПП «Техогляд 2017», відображений в його балансі, у 2022 році зріс на 8 167,4 тис. грн (+63,31%), порівняно з 2020 роком. Ці дані дають змогу зрозуміти розмір компанії та її фінансові показники, що коливаються за вказаний період.

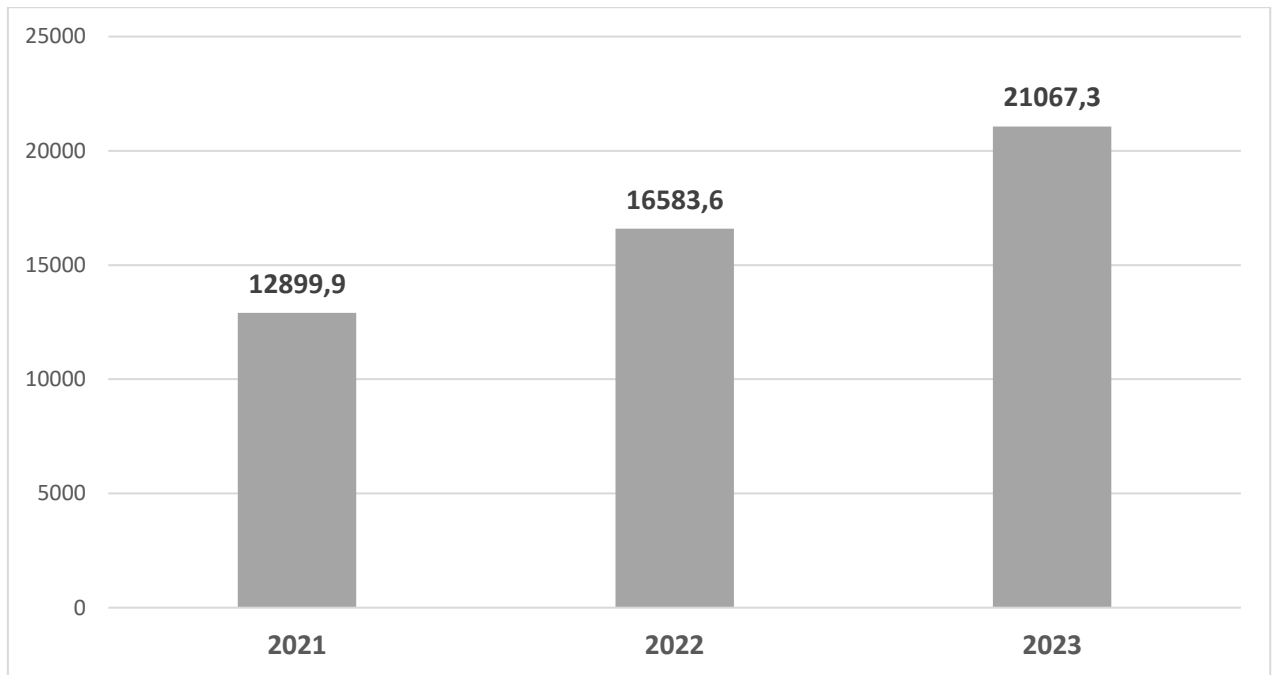

Рис. 2.6. Динаміка валюти балансу ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки,
тис. грн.

Джерело: складено за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Щоб зрозуміти чинники, що спричинили ці тенденції, проаналізуємо склад, структуру та динаміку активів і пасивів ПП «Техогляд 2017», як показано в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Аналіз активу балансу ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки.

№	Показник	2021		2022		2023		Зміни за 3 роки		
		тис. грн.	% до балансу	тис. грн.	% до балансу	тис. грн.	% до балансу	тис. грн.	%	в структурі
1.	Необоротні активи	679,3	5,27	565,5	3,41	351	1,67	-328,3	-48,33	-3,60
2.	Поточні активи, в. т. ч.:	12220,6	94,73	16018,1	96,59	20716,3	98,33	8495,7	69,52	3,60
2.1	Виробничі запаси	473,7	3,67	121,1	0,73	8,1	0,04	-465,6	-98,29	-3,63
2.2	Дебіторська заборгованість	11575,4	89,73	15512,9	93,54	19638,6	93,22	8063,2	69,66	3,49
2.3	Грошові кошти	91,1	0,71	311,6	1,88	953,4	4,53	862,3	946,54	3,82
2.4	Інші оборотні активи	80,4	0,62	72,5	0,44	116,2	0,55	35,8	44,53	-0,07
3.	Усього	12899,9	100,0	16583,6	100,00	21067,3	100,00	8167,4	63,31	0,00

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

На підставі такої оцінки можна зробити висновок, що валюта балансу ПП «Техогляд 2017» у 2023 році зросла, що свідчить про розширення господарської діяльності підприємства в цей період.

Більшу частину активів підприємства становлять оборотні активи. Протягом трьох років відбулося відносне збільшення частки оборотних активів з 94,73% у 2021 році до 98,33% у 2023 році. З іншого боку, необоротні активи зменшили свою частку, знижуючи на 3,6% за цей же період та становлять 1,67% у структурі балансу у 2023 році.

За загальним складом активів оборотні активи становлять 98,33% усіх активів підприємства на кінець періоду. Слід зазначити, що в період з 2021 по 2023 рік відбувся значний зсув у структурі оборотних активів із різким збільшенням частки грошових коштів з 0,71% до 4,53%.

Наприкінці проаналізованого періоду часу стає очевидним, що основна маса існуючих ресурсів складається переважно з дебіторської заборгованості. Ця тенденція означає помітне погіршення швидкої фінансової платоспроможності компанії.

Далі розглянемо структуру та організацію пасивів ПП «Техогляд 2017», використовуючи інформацію, наведену в таблиці (2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз пасиву балансу ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки

№	Показник	2021		2022		2023		Зміни за 3 роки		
		тис. грн.	% до балансу	тис. грн.	% до балансу	тис. грн.	% до балансу	тис. грн.	%	в структурі
1.	Власний капітал	7777,6	60,29	11379,6	68,62	14328,7	68,01	6551,10	84,23	7,72
2.	Позиковий капітал, в т.ч	5122,3	39,71	5204	31,38	6738,6	31,99	1616,30	31,55	-7,72
2.1	Довгострокові зобов'язання	189,3	1,47	287,1	1,73	814,1	3,86	624,80	330,06	2,40
2.2	Поточні зобов'язання	4933	38,24	4916,9	29,65	5924,5	28,12	991,50	20,10	-10,12
3.	Усього	12899,9	100,0	16583,6	100,00	21067,3	100,00	8167,40	63,31	0,00

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Вивчаючи структуру та структуру зобов'язань, стає можливим з'ясувати джерела, з яких були отримані активи підприємства. У випадку з ПП «Техогляд 2017» актив практично однаково були профінансовані як за рахунок власного капіталу, так і за рахунок позикового капіталу, а саме у вигляді поточних зобов'язань [28].

За останні три роки суттєво збільшився розмір власного капіталу, який склав 14328,7 тис. грн. Це збільшення призвело до збільшення частки власного капіталу в структурі зобов'язань, яка зросла з 60,29% у 2021 році до 68,01% у 2023 році. Ці зміни у фінансовій структурі демонструють помітне покращення фінансової стійкості ПП «Техогляд 2017» за цей період.

Тепер оцінимо ліквідність балансу ПП «Техогляд 2017» за формою звітності підприємства №1. Ця оцінка не потребує додаткової інформації управлінського обліку.

Основна мета оцінки ліквідності фінансового звіту полягає в тому, щоб визначити рівень покриття між зобов'язаннями компанії та її активами, гарантуючи, що часові рамки перетворення активів у готівку (ліквідність) узгоджуються з часовими рамками погашення зобов'язань (негайне повернення). Для проведення такого аналізу активи та зобов'язання класифікуються за певними критеріями: активи групуються залежно від ступеня зниження їх ліквідності, а зобов'язання класифікуються відповідно до терміновості платежу.

1) Активи балансу можна розділити на чотири розділи: A1, найбільш ліквідні активи, які включають грошові кошти та поточні фінансові інвестиції; A2, ліквідні активи, такі як виробничі запаси, готова продукція, товари та дебіторська заборгованість; A3, повільно реалізовані активи, такі як незавершене виробництво та витрати майбутніх періодів, а також довгострокові фінансові інвестиції; та A4, важкореалізовані активи, які охоплюють усі активи в першому розділі балансу, за винятком довгострокових фінансових інвестицій.

2) З іншого боку, пасиви також поділяються на чотири розділи: P1,

найбільш короткострокові зобов'язання, включаючи кредиторську заборгованість та інші поточні зобов'язання; П2, поточні зобов'язання, які відносяться до третього розділу пасиву балансу і включають доходи майбутніх періодів; П3, довгострокові зобов'язання, що знаходяться у другому розділі пасиву балансу; і П4 — постійні пасиви, які складають перший розділ пасиву балансу.

Аналіз ліквідності балансу проводиться за допомогою аналітичної таблиці 2.3, яка надає дані для оцінки рівня задоволеності структури балансу на початок і кінець періоду. З точки зору ліквідності балансу, різниці 1, 2 і 3 повинні бути додатними, що означає більше нуля, тоді як різниця 4 має бути від'ємною, вказуючи значення менше нуля.

Таблиця 2.3

Аналіз ліквідності балансу ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Актив	Значення по роках			Пасив	Значення по роках			Платіжний надлишок або нестача по роках		
	2021	2022	2023		2021	2022	2023	2021	2022	2023
A1	91,1	311,6	953,4	П1	4933	4916,9	5924,5	-4841,9	-4605,3	-4971,1
A2	11655,8	15585,4	19754,8	П2	0	0	0	11655,8	15585,4	19754,8
A3	473,7	121,1	8,1	П3	189,3	287,1	814,1	284,4	-166	-806
A4	679,3	565,5	351	П4	7777,6	11379,6	14328,7	-7098,3	-10814,1	-13977,7
Всього	12899,9	16583,6	21067,3	х	12899,9	16583,6	21067,3	х	х	х

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Основною вимогою для підтримки ліквідності балансу є наявність надлишку високоліквідних активів порівняно з короткостроковими зобов'язаннями. Ця умова, відома як поточна ліквідність, має вирішальне значення для фінансової стабільності. Однак аналіз таблиці 2.3 показує, що з 2021 по 2023 роки ця умова не виконувалася через недостатню кількість готівки, що призвело до відсутності поточної ліквідності.

У період з 2021 по 2023 роки перед підприємством стояла проблема повного виконання поточних зобов'язань за рахунок ліквідних активів, що є другою умовою ліквідності. Проте, якщо говорити про покриття довгострокових зобов'язань активами, для реалізації яких потрібен час, то цю умову ліквідності підприємству вдалося виконати, що спостерігалось

протягом усього періоду дослідження. Те, що активи А4 не перевищують пасиви П4, свідчить про наявність власних оборотних коштів підприємства. Отже, на весь час проведення досліджень у підприємства було достатньо власних обігових коштів [53].

Провівши оцінку ліквідності балансу підприємства, можна визначити, що баланс є ліквідним. Не виконується лише одна з чотирьох умов ліквідності балансу, яка практично не викується у підприємств в наш час. Платоспроможність ПП «Техогляд 2017» є важливим аспектом його фінансового стану, оскільки свідчить про наявність коштів протягом достатнього терміну для своєчасного виконання фінансових зобов'язань. Це свідчить про те, що підприємство має можливість виконати свої строкові зобов'язання за рахунок наявних грошових коштів. Для оцінки поточної платоспроможності платіжні засоби компанії порівнюються з її строковими зобов'язаннями (як показано в таблиці 2.4). На підставі розрахунків можна зробити висновок, що всі показники ліквідності мають добрі значення, окрім показника абсолютної ліквідності.

Таким чином, ПП «Техогляд 2017» можна вважати фінансово стійким та платоспроможним. Однак коефіцієнт абсолютної ліквідності значно нижче нормативного значення, наближаючись до нуля. Таке становище свідчить про те, що компанії буде важко своєчасно виконати свої боргові зобов'язання, коли кінцевий термін платежу наближається. Тим не менш, наприкінці 2023 року відбулося помітне покращення цього показника, що свідчить про позитивне зрушення в рівні негайної ліквідності. Цю позитивну зміну можна пояснити зростанням грошових резервів компанії в цей період.

Протягом 2023 року на підприємстві спостерігається значне зростання коефіцієнта проміжної ліквідності, який підіймається висче встановлених нормативів. Це зростання можна пояснити збільшенням оборотних активів і дебіторської заборгованості за аналізований період.

Таблиця 2.4

Динаміка показників платоспроможності ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки

Показник	Звітні роки			Відхилення (+; -)	
	2021	2022	2023	2023 р. від 2022 р.	2023 р. від 2021 р.
Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	91,1	311,6	953,4	641,8	862,3
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	11655,8	15585,4	19754,8	4169,4	8099
Оборотні активи, тис. грн.	12220,6	16018,1	20716,3	4698,2	8495,7
Необоротні активи, тис. грн.	679,3	565,5	351	-214,5	-328,3
Власний капітал, тис. грн.	7777,6	11379,6	14328,7	2949,1	6551,1
Поточні зобов'язання, тис. грн.	4933	4916,9	5924,5	1007,6	991,5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,019	0,063	0,161	0,098	0,142
Коефіцієнт проміжної ліквідності	2,381	3,233	3,495	0,262	1,114
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,477	3,258	3,497	0,239	1,019
Коефіцієнт забезпечення власними коштами	0,581	0,675	0,675	0,00	0,094

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Коефіцієнт поточної ліквідності також стабільно демонструє достатні значення протягом усього періоду. Таке підвищення динаміки можна пояснити швидшим зростанням поточних зобов'язань компанії порівняно з поточними активами. Цей конкретний показник відображає здатність своєчасно розраховуватися з дебіторами в рахунок погашення поточних зобов'язань. Варто зазначити, що з 2021 по 2023 роки компанія успішно погашала всі свої поточні зобов'язання, про що свідчать значення коефіцієнтів вище одиниці [37].

Спроможність підприємства фінансувати власні оборотні кошти вимірюється коефіцієнтом забезпеченості власними оборотними коштами. Цей показник визначається шляхом ділення власних оборотних коштів підприємства на його оборотні активи, виявляючи частку власних оборотних коштів у загальній сумі оборотних активів. Ідеальним для показника забезпеченості оборотних активів власними коштами вважається нормативне

значення 0,1 і вище. Проте протягом усього досліджуваного періоду значення цього показника залишається відповідним необхідного нормативного рівня, що свідчить про незалежність фінансування від зовнішніх кредиторів. У разі погіршення ситуації на ринку компанія зможе підтримувати свою діяльність [17].

Проведеним аналізом встановлено, що ПП «Техогляд 2017» є платоспроможним та ліквідним, воно не залежить від зовнішніх джерел фінансування. Варто зазначити, що на фінансовий стан підприємства безпосередньо впливає наявність та ефективність використання оборотних коштів. Оборотний капітал ПП «Техогляд 2017» займає значну частку в загальних активах підприємства. Успіх підприємства значною мірою залежить від стратегічного розміщення та ефективного використання цього капіталу. Для початку надамо комплексну оцінку змін у вартості та складі оборотного капіталу, класифікованого за його ключовими групами (див. табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Аналіз динаміки і структури оборотного капіталу підприємства ПП
«Техогляд 2017» за 2021-2023 рр.

Показники	2021		2022		2023		Відхилення (+; -) 2023 р. від 2022 р.		Відхилення (+; -) 2023 р. від 2021 р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Запаси	473,7	3,88	121,1	0,76	8,1	0,04	-113	-93,31	-465,6	-98,29
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	10071,9	82,42	10122,4	63,19	10185,8	49,17	63,4	0,63	113,9	1,13
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	11	0,09	0,6	0,00	0,9	0,00	0,3	50,00	-10,1	-91,82
Інша поточна дебіторська заборгованість	1492,5	12,21	5389,9	33,65	9451,9	45,63	4062	75,36	7959,4	533,29
Грошові кошти	91,1	0,75	311,6	1,95	953,4	4,60	641,8	205,97	862,3	946,54
Інші оборотні активи	80,4	0,66	72,5	0,45	116,2	0,56	43,7	60,28	35,8	44,53
Оборотні активи, всього	12220,6	100,0	16018,1	100,0	20716,3	100,00	4698,2	29,33	8495,7	69,52

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Оборотні активи ПП «Техогляд 2017» складаються з різних компонентів, таких як виробничі запаси, товари, грошові кошти, дебіторська заборгованість, інші оборотні активи та інша поточна дебіторська заборгованість. Серед них найбільшу питому вагу в структурі оборотних активів у 2021-2023 роках дебіторська заборгованість за послуги та інша дебіторська заборгованість. У 2021 році вони становили 82,42% та 12,21% відповідно, а на кінець 2023 року показник дебіторської заборгованості знизився до 49,17%. Показник іншої дебіторської заборгованості навпаки підвищився до 45,63%. Слід зазначити, що протягом 2021 та 2022 років грошові кошти займали мінімальну частку у складі оборотних активів, що додатково підкреслює обмежену ліквідність підприємства. У 2023 році їх питома вага підвищилась до 4,60%. Ця тенденція до зростання є дуже сприятливою та вигідною для загального функціонування підприємства.

І навпаки, питома вага дебіторської заборгованості в структурі оборотних активів мала негативну траєкторію, знизившись з 82,42% у 2021 році до 49,17% у 2023 році. Як наслідок, уповільнився кругообіг коштів, що сприяло зниженню загальної господарської активності підприємства.

Для правильної оцінки фінансового стану ПП «Техогляд 2017» необхідно ретельно вивчити результати діяльності підприємства. Для цього буде проведено аналіз ділової активності, особливо зосереджуючись на конвертації інвестованих коштів у готівку. Результати цього аналізу можна знайти в таблиці 2.6, де відображено розраховані показники.

Протягом зазначеного часу всі коефіцієнти ділової активності зазнали зниження, що свідчить про зупинку обігу активів організації, що є негативним явищем. Отже, період обороту для оборотних активів подовжено з 140,6 днів у 2021 році до 206,26 днів у 2023 році. Ця зміна насамперед стала результатом подовження періоду обороту запасів, який зменшився на 5,04 днів протягом трьох років. Крім того, на уповільнення оборотності оборотних коштів вплинуло подовження термінів погашення дебіторської заборгованості. Слід зазначити, що середні терміни погашення кредиторської заборгованості

значно довші, ніж дебіторської. Отже, компанія має можливість забезпечити додатковий капітал для обігу.

Таблиця 2.6

Аналіз стану ділової активності ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки

Показники		Значення по роках			Відхилення (+; -)		
		2021	2022	2023	2022 від 2021	2023 від 2022	2023 від 2021
Коефіцієнти оборотності	Поточних активів	2,57	1,72	1,75	-0,85	0,03	-0,82
	Дебіторської заборгованості	3,12	2,40	3,16	-0,72	0,76	0,04
	Запасів	33,12	12,70	61,80	-20,42	49,10	28,68
	Кредиторської заборгованості	9,26	1,28	1,01	-7,98	-0,26	-8,24
Терміни обороту, дні	Поточних активів	140,06	209,64	206,26	69,58	-3,38	66,20
	Дебіторської заборгованості	115,35	149,92	114,03	34,57	-35,89	-1,32
	Запасів	10,87	28,34	5,82	17,47	-22,52	-5,04
	Кредиторської заборгованості	38,88	282,29	354,76	243,41	72,46	315,88
Тривалість операційного циклу, днів		126,22	178,26	119,85	52,04	-58,41	-6,36
Тривалість фінансового циклу, днів		87,34	-104,03	-234,90	-191,37	-130,87	-322,24

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017».

Тривалість операційного циклу компанії, яка відображає час, необхідний для перетворення запасів у готівку, охоплює період між придбанням запасів та отриманням оплати за товари чи послуги. Протягом досліджуваного періоду операційний цикл знизився з 126,22 дня у 2021 році до 119,85 днів у 2023 році. З іншого боку, тривалість фінансового циклу являє собою повний оборот оборотних коштів компанії. Цей показник розраховується шляхом віднімання середнього терміну погашення кредиторської заборгованості від операційного циклу. Що стосується зростання, то показник мав негативну динаміку, збільшившись із 87,34 днів у 2021 році до (-243,9) днів у 2023 році.

Оцінка оборотності оборотного капіталу має вирішальне значення для оцінки фінансового стану компанії. Ця оцінка допомагає визначити суму грошей, яка була вивільнена з обігу внаслідок прискорення оборотності

оборотних коштів, або додатково введена в обіг через уповільнення оборотності. Відповідні дані для проведення цього аналізу можна знайти в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Показники оборотності оборотних коштів ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки

Показник	Значення по роках			Відхилення (+; -)			
	2021	2022	2023	Абсолютне 2023/2022, тис. грн.	Відносне 2023/2022, %	Абсолютне 2023/2021, тис. грн.	Відносне 2023/2021, %
Виручка від реалізації, тис. грн.	25005,8	24246,7	32057,9	7811,2	32,22	7052,1	28,20
Кількість днів періоду, дні	360	360	360	0	0,00	0	0,00
Одноденна виручка, тис. грн.	69,46	67,35	89,05	21,70	32,22	19,59	28,20
Середній залишок оборотних коштів, тис. грн.	9728,65	14119,4	18367,2	4247,85	30,09	8638,55	88,79
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	2,57	1,72	1,75	0,03	1,64	-0,82	-32,09
Оборотність коштів, дні	140,06	209,635	206,258	-3,38	-1,61	66,20	47,26

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

У 2022 році спостерігалось зниження швидкості обігу коштів протягом 69,57 днів. У результаті в обіг коштів було додатково введено $69,57 * 67,35 = 4686$ тис. грн. Так само у 2023 році відбулося чергове уповільнення оборотності коштів, яке тривало 3,38 днів. Це призвело до додаткового залучення в обіг коштів на суму $3,38 * 89,05 = 300,77$ тис. грн..

Надалі наша увага буде зміщена в бік вивчення фінансових результатів господарської діяльності ПП «Техогляд 2017» за допомогою використання таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Фінансові результати ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення (+, -) 2023 р. від 2022 р.		Відхилення (+, -) 2023 р. від 2021 р.	
	2021	2022	2023	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Чистий дохід від реалізації	25005,8	24246,7	32057,9	7811,2	3,22	7052,1	28,20
Витрати виробництва і реалізації	11389,4	3777,4	3992,6	215,2	0,57	-7396,8	-64,94
Прибуток від реалізації	13616,4	20469,3	28065,3	7596	3,71	14448,9	106,11
Інші доходи (операційні, позареалізаційні, фінансові)	0	151,7	0,1	-151,6	-9,99	0,1	0,00
Інші витрати (операційні, фінансові)	12234,4	17018,9	25116,3	8097,4	4,76	12881,9	105,29
Прибуток до оподаткування	1382	3602,1	2949,1	-653	-1,81	1567,1	113,39
Податок на прибуток	248,8	0	377,7	377,7	0,00	128,9	51,81
Чистий прибуток	1133,2	3602,1	2571,4	-1030,7	-2,86	1438,2	126,91

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

На основі фінансових даних з 2021 по 2023 роки можна визначити, що компанія досягла прибутковості в період 2021-2023 років. Було помітне зростання чистого прибутку з 2021 по 2022 рік. У 2023 році компанія отримала менше прибутку, який склав 2571,4 тис. грн.

За даними фінансової звітності динаміку чистого прибутку підприємства за 2021-2023 роки наведено на рис. 2.7.

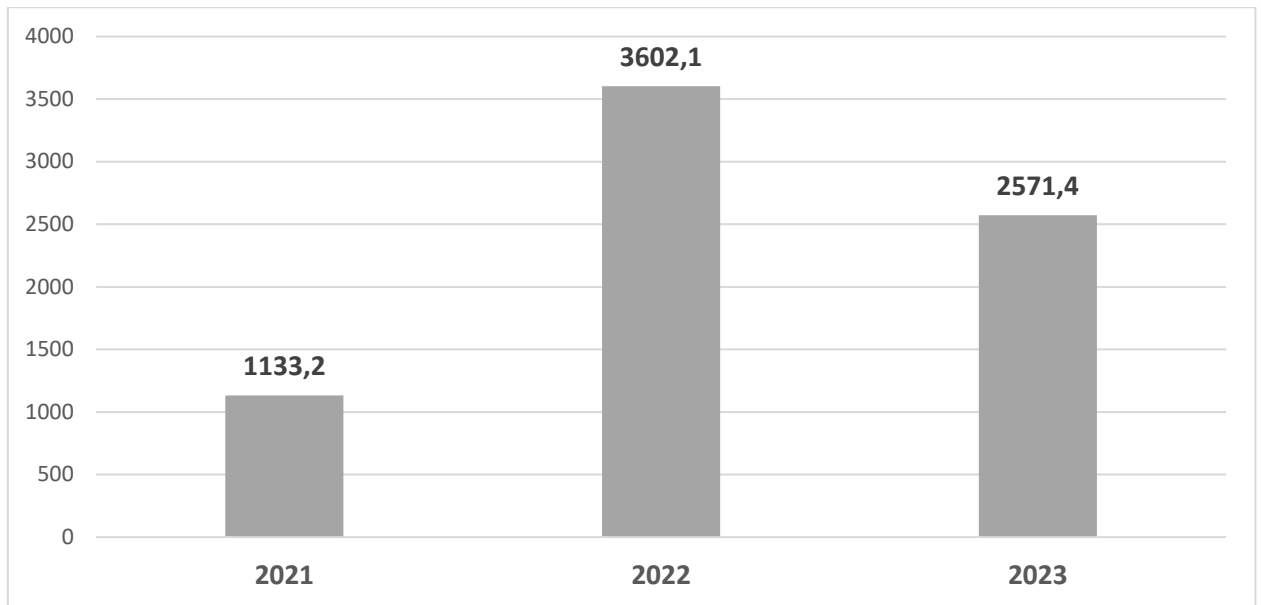

Рис. 2.7. Динаміка чистого прибутку ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 р., тис. грн.

Джерело: складено за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Таким чином, ПП «Техогляд 2017» у 2023 році значно підвищило фінансові показники, отримавши чистий прибуток 2571,4 тис. грн, що в 1,3 рази перевищує показник 2021 року. Це стосується і зростання доходу від продажу 28,20%, що супроводжувалося зниженням витрат на виробництво та збут на 64,94%.

2.3. Аналіз ефективності фінансової діяльності малого підприємства ПП «Техогляд 2017»

У наступному розділі ми проведемо ретельний аналіз показників ефективності фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017». Спочатку ми зосередимося на показниках фінансової стабільності. Фінансова стабільність означає стан фінансових ресурсів компанії, їх структуру та гнучкість, що в кінцевому підсумку гарантує фінансову автономію та прогрес за рахунок зростання прибутку та капіталу, одночасно керуючи прийнятним рівнем ризику. У таблиці 2.9 наведено динаміку показників фінансової стійкості ПП «Техогляд 2017» з 2021 по 2023 рік.

Таблиця 2.9

Динаміка показників фінансової стійкості ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки

Показник	Роки			Відхилення, (+/-)			
	2021	2022	2023	Абсолютне 2023/2022, тис. грн.	Відносне 2023/2022, %	Абсолютне 2023/2021, тис. грн.	Відносне 2023/2021, %
Власний капітал, тис. грн.	7777,6	11379,6	14328,7	2949,1	25,92	6551,1	84,23
Позиковий капітал, тис. грн.	5122,3	5204	6738,6	1534,6	29,49	1616,3	31,55
Всього використано капіталу, тис. грн.	12899,9	16583,6	21067,3	4483,7	27,04	8167,4	63,31
Коефіцієнт автономії	0,603	0,686	0,68	-0,006	-0,87	0,077	12,77
Коефіцієнт фінансування	1,518	2,187	2,126	-0,061	-2,79	0,608	40,05
Коефіцієнт заборгованості	0,397	0,314	0,32	0,006	1,91	-0,077	-19,40
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,618	0,704	0,719	0,015	2,13	0,101	16,34

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Виходячи з даних, представлених на рисунку 2.8, видно, що коефіцієнти заборгованості та фінансової стійкості у 2023 році мають негативну динаміку порівняно з попередніми роками. При цьому коефіцієнт автономії підприємства вище встановленої норми 0,5. Він демонструє послідовний темп зростання щороку. Цей показник відображає частку власного капіталу в загальних джерелах фінансування. Цей показник помітно зріс на 12,77% з 2021 року. Так само коефіцієнт фінансування, який вимірює співвідношення між власним і позиковим капіталом, відповідає стандартним значенням. До кінця 2023 року відбулося збільшення цього показника на 40,05%.

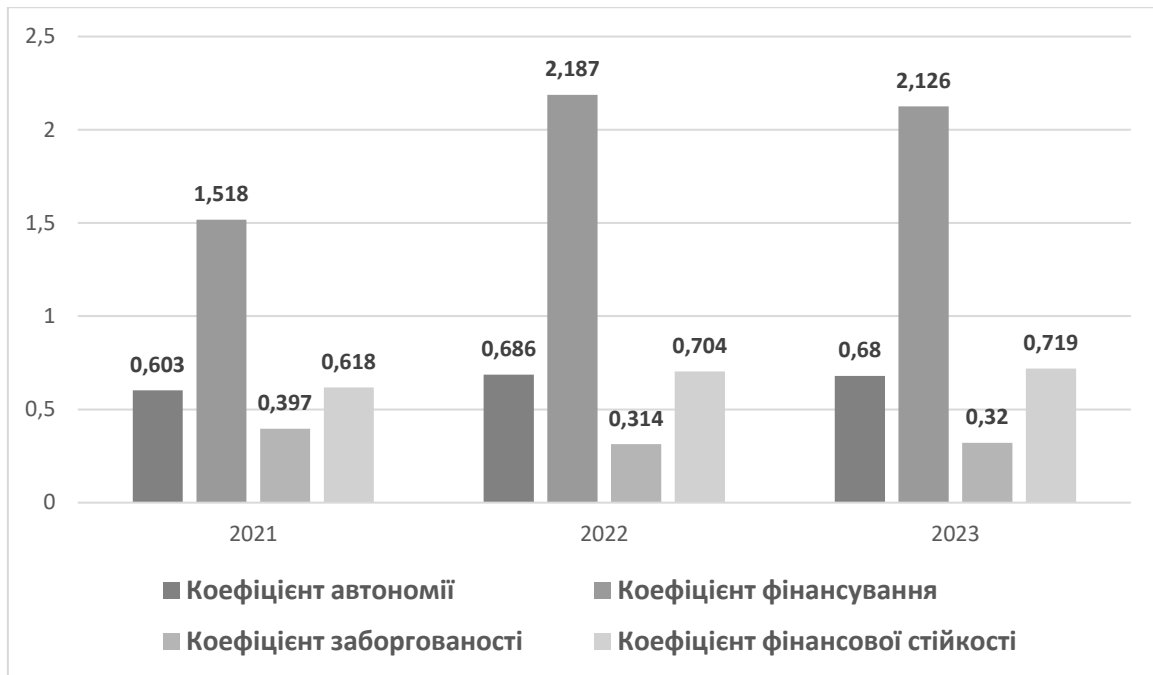

Рис. 2.8. Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості ПП «Техогляд 2017»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

З коефіцієнтом заборгованості, що не перевищує нормативне значення 0,5, очевидно, що значна частина активів компанії фінансується за рахунок власного капіталу. Ризик, пов'язаний з діяльністю фірми, зростає в міру зростання коефіцієнта. Крім того, високе співвідношення позики до активів свідчить про обмежену спроможність запозичувати, що призводить до зниження фінансової гнучкості фірми. Зі зниженням показника підприємство стає менш залежним від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансової стійкості являє собою частку довгострокового фінансування в пасивах балансу компанії. Він вказує, якою мірою активи фінансуються з джерел, на які ринкові умови не сильно впливають. Як правило, в ідеалі коефіцієнт має становити близько 0,9, мінімально прийнятне значення – 0,75. На цьому конкретному підприємстві показник нижче нормативу, хоча спостерігається позитивна динаміка його діяльності [50].

Підсумовуючи, можна визначити, що ПП «Техогляд 2017» наразі має фінансову стабільність, всі показники мають достатні значення. В динаміці

цих показників також спостерігається позитивна тенденція. Отже, для підприємства необхідно розробити низку антикризових заходів, щоб закріпити фінансову стійкість підприємства.

Надалі ми будемо оцінювати ефективність використання оборотних коштів за показниками, наведеними в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Показники ефективності використання оборотних коштів в
ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роках

Показник	Значення на кінець року			Відхилення, (+/-)			
	2021	2022	2023	Абсолют. 2023/2022, тис. грн.	Відносне 2023/2022, %	Абсолют. 2023/2021, тис. грн.	Відносне 2023/2021, %
Прибуток від реалізації продукції, грн.	13616,4	20469,3	28065,3	7596	37,11	14448,9	106,11
Середні залишки оборотних коштів, тис. грн.	9728,65	14119,35	18367,2	4247,85	30,09	8638,55	88,79
Коефіцієнт ефективності використання оборотних коштів	1,40	1,45	1,53	0,08	5,40	0,13	9,17
Рентабельність оборотних коштів, %	139,96	144,97	152,80	7,83	5,40	12,84	9,17

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Коефіцієнт ефективності оборотних коштів показує, що у 2021 році на 1 грн. оборотних коштів було принесено прибуток 1,40 грн. У 2022 році ця цифра зросла до 1,45 грн, але до кінця 2023 року збільшилася до 1,53 грн. Таким чином, використання оборотних коштів було найбільш ефективним у 2023 році. Про це свідчить і показник рентабельності оборотних коштів, який за аналізований період збільшився зі 139,96% до 152,80%. При спостереженні за тенденцією за три роки ефективність використання оборотних коштів у 2023 році порівняно з 2021 роком зросла на 12,82%.

Рівень продуктивності праці працівників підприємства є важливим показником економічної ефективності підприємства. Важливо розуміти, що

продуктивність праці відображає ефективність компанії, оскільки вона являє собою співвідношення між обсягом виробництва, робіт або послуг і кількістю праці, необхідної для досягнення цього результату. Цей показник є суттєвим показником діяльності підприємства [16].

Динаміка продуктивності праці персоналу ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки зображена на рисунку 2.9.

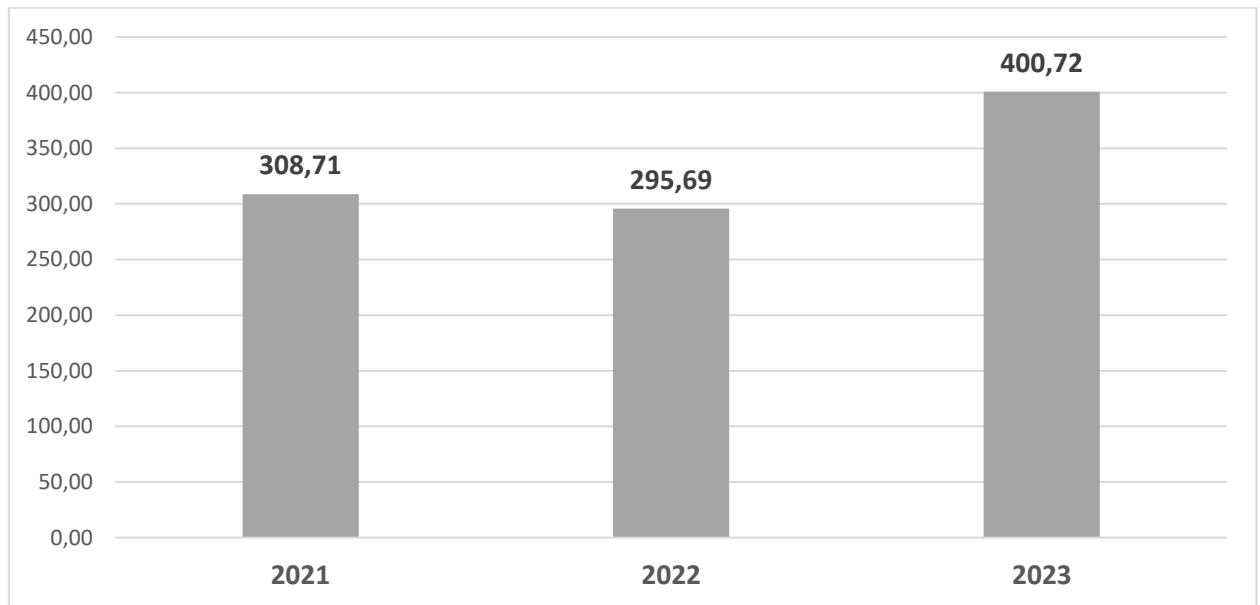

Рис. 2.9. Динаміка продуктивності праці персоналу ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки, тис. грн./особу

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Згідно з даними, представленими на рисунку 2.9, спостерігалось помітне зниження продуктивності праці у 2022 році. Основною причиною цього зниження можна пояснити деяким зменшенням доходу від реалізації. Однак у 2023 році продуктивність знов підвищилась. У результаті можна зробити висновки про те, що ефективність політики управління працею протягом останніх трьох років підвищилась.

Серед вирішальних факторів, що сприяють ефективності досліджуваного підприємства, необхідно віднести використання основних засобів. Ступінь використання основних засобів можна виміряти рентабельністю капіталу, яка служить індикатором у цьому відношенні.

Показник фондовіддачі визначається продуктивністю основних виробничих фондів, а саме відношенням виконаної роботи до середньорічної вартості цих фондів [11].

Рис. 2.10 ілюструє зміни показників фондовіддачі основних засобів ПП «Техогляд 2017».

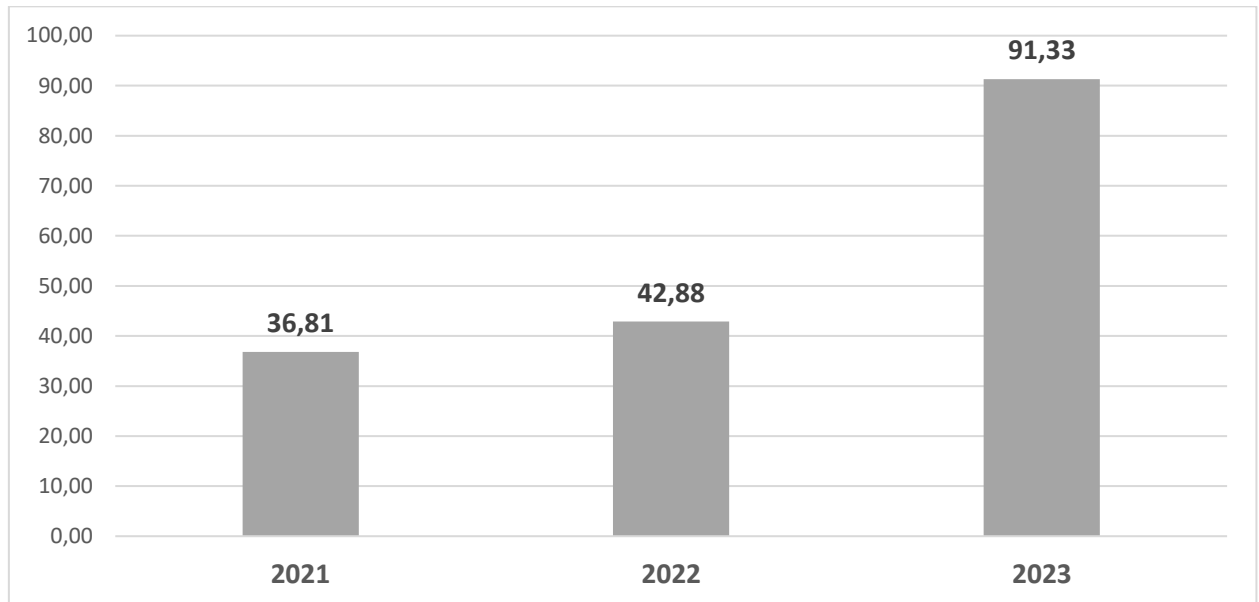

Рис. 2.10. Динаміка показника фондовіддачі основних засобів ПП «Техогляд 2017» за 2021-2023 роки

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Значення показника демонструє явне річне зростання. Зокрема, у 2023 році фондовіддача основних фондів досягла 91,33 грн/гривня, що на 148% біль, ніж у 2021 році. Таке збільшення фондовіддачі пояснюється падінням обсягів виробництва та продуктивності праці, що в кінцевому підсумку позитивно впливає на економічні показники підприємства. У результаті результативність ПП «Техогляд 2017» у 2023 році була вищою, ніж у попередні два роки.

Тепер наша увага зосередиться на визначенні показників прибутковості, які є найважливішими в оцінці ефективності ПП «Техогляд 2017». Ці показники служать мірою прибутковості підприємства і оцінюються за допомогою ряду аналітичних показників як абсолютного, так і відносного

характеру. Показники рентабельності, які використовує ПП «Техогляд 2017», охоплюють рентабельність загальних активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність інвестицій та рентабельність наданих послуг (як показано в таблиці 2.11).

Таблиця 2.11

Система показників рентабельності ПП «Техогляд 2017»
за 2021-2023 роки, %

Показник	Рік			Відхилення (+, –) 2023 р. від 2022 р.	Відхилення (+, –) 2023 р. від 2021 р.
	2021	2022	2023		
Рентабельність активів	8,78	21,72	12,21	-9,52	3,42
Рентабельність власного капіталу	14,57	31,65	17,95	-13,71	3,38
Рентабельність інвестицій	4,80	17,32	8,83	-8,49	4,04
Рентабельність наданих послуг	4,53	14,86	8,02	-6,83	3,49

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

Тепер звернемо увагу на результати проведеного дослідження, метою якого є вивчення факторів впливу, що сприяють формуванню чистого прибутку ПП «Техогляд 2017».

Таким чином, проведений аналіз дозволяє зробити наступні висновки:

1. ПП «Техогляд 2017» показало позитивні показники рентабельності за 2021-2023 роки, що свідчить про успішну роботу.

2. Рівень рентабельності активів підприємства мав найбільше значення на кінець 2022 року.

3. Найбільший приріст має показник рентабельності власного капіталу в 2022 році у порівнянні до рівня 2021 року, що було обумовлене не тільки зростанням суми чистого прибутку, а й зменшенням вартості власного капіталу.

4. Інвестиції були прибутковими на рівні 4,80% в 2021 році, в 2022 році показник зріс до 17,32%, що говорить про підвищення ефективності використання власних засобів. На кінець 2023 року значення показника

зменшилось до значення 8,83%.

5. Рентабельність послуг також не має чіткої динаміки у часі. Так, на кінець 2021 року вона становила 4,53%, на кінець 2022 року зросла до 14,86% та на кінець 2023 року скоротилася до 8,02%.

Отже, можна зробити висновок, що в цілому ПП «Техогляд 2017» на кінець досліджуваного періоду є прибутковим, воно ефективно здійснює свою господарську діяльність. Однак негативною тенденцією є те, що на кінець аналізованого періоду показники прибутковості знижуються.

Додатково був проведений регресійний аналіз. Використовуючи запропоновану регресійну модель, ми можемо визначити найбільш вигідні стратегії майбутнього зростання та розвитку компанії ПП «Техогляд 2017».

Використання сучасного економіко-математичного моделювання та економіко-статистичного аналізу є обов'язковим для ефективного управління сучасним бізнесом. На діяльність кожної компанії впливають різні чинники, і результати цих факторів можна оцінити за допомогою статистичних методів, які спираються на розробку та перевірку відповідних математичних моделей.

В таблиці 2.12 представлені вихідні дані для побудови регресійного моделі.

Таблиця 2.12

Вихідні дані для регресійної моделі

Рік:	Індекс інфляції, % (F ₁)	Оборотні кошти, тис. грн. (F ₂)	Чистий дохід, тис. грн. (S)
2019	104,1	5023	11231
2020	105	6623	18361
2021	110	12220,5	25005,8
2022	126,6	16018,1	24246,7
2023	105,1	20716,3	32057,9

Джерело: складено за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

За допомогою економіко-математичного моделювання та офісного програмного забезпечення Excel встановимо формульну залежність між величиною чистого доходу та величиною індексу інфляції та оборотних

коштів підприємства. Наш період спостереження охоплює 2019-2023 роки.

Враховуючи, що на чистий дохід впливають два чинники – сума оборотних коштів та інфляція – ми скористаємося класичним рівнянням залежності від цих двох змінних.

$$S = f(F_1; F_2)_t + \sigma_t \quad (2.1)$$

де S – розмір чистого доходу;

F_1 - величина індексу інфляції;

F_2 - величина оборотних коштів підприємства.

Чистий дохід підприємства, який позначається як S , визначається індексом інфляції (F_1) і сумою оборотних коштів (F_2). Формула 2.1 представляє двофакторну модель, яка розраховує зміну чистого доходу на основі варіацій оборотних коштів і індексу інфляції протягом певного періоду часу. Індекси «t» означають, що значення F_t і δt відрізнятимуться в іншому періоді. Значення δt враховує притаманну випадкову похибку між фактичними значеннями та обчисленими за моделлю значеннями в період t при використанні статистичних моделей.

Щоб вивести математичне рівняння для двофакторної статистичної моделі, ми проведемо ретельний аналіз даних за допомогою програмного забезпечення Excel і використаємо регресію як обраний нами аналітичний інструмент. Результати цього аналізу підсумовані в таблиці 2.13, де представлено наступні ключові показники:

Таблиця 2.13

Вплив індексу інфляції та оборотних коштів на величину чистого доходу

Показники	Коефіцієнти
Y-перетин	19989,49
Індекс інфляції (F_1)	-111,2
Оборотні кошти (F_2)	1,19147

Зв'язок між змінними можна візуально представити через двовимірну площину, яка створюється за допомогою статистичної техніки, відомої як

множинна регресія. Цю площину можна визначити наступним рівнянням:

$$S = 19989,49 - 111,2 \times (F_1)_t + 1,19147 \times (F_2)_t \quad (2.2)$$

Негативний нахил (-111,2) у напрямку індексу інфляції вказує на те, наскільки чистий дохід чутливий до змін інфляції. Подібним чином позитивний нахил 1,19147 у напрямку оборотних коштів відображає чутливість індикатора чистого доходу до змін у сумі оборотних коштів.

Також на основі результатів дослідження було встановлено, що існує сильна кореляція ($R = 0,95105$) між двома факторами та отриманою ознакою. Крім того, коефіцієнт детермінації ($R^2 = 0,9045$) показує, що 90,45% варіації обсягу чистого доходу підприємства можна віднести до змін індексу інфляції та оборотних коштів компанії.

Слід відмітити і тісний зв'язок методик оцінювання ефективності фінансової діяльності та оцінки банкрутства підприємства. Для визначення ймовірності банкрутства використовують велику кількість моделей. Проте не всі вони можуть бути застосовані. Так, наприклад, розрахунок показників для прогнозування банкрутства ПП «Техогляд 2017» за коефіцієнтом Бівера здійснити складно, оскільки у фінансовій звітності підприємства відсутні необхідні показники [15].

Тому в даному випадку, для визначення ймовірності прогнозування банкрутства підприємства ПП «Техогляд 2017» застосуємо коефіцієнт Таффлера (K_T):

$$K_T = 0,53 \cdot X_1 + 0,13 \cdot X_2 + 0,18 \cdot X_3 + 0,16 \cdot X_4, \quad (2.1)$$

де X_1 - відношення прибутку від реалізації до короткострокових зобов'язань;

X_2 - відношення оборотних активів до зобов'язань;

X_3 - відношення короткострокових зобов'язань до активів;

X_4 - відношення виручки від реалізації до активів.

Якщо $T_T > 0,3$ - добрі довгострокові перспективи, а при $T_T < 0,2$ - вірогідність банкрутства.

Результати розрахунків зведемо до табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Розрахунок показників для прогнозування банкрутства ПП «Техогляд 2017»
в 2021-2023 роках за методикою Таффлера

Показник	Роки			Абсолютний приріст за три роки	Темп приросту за три роки, %
	2021	2022	2023		
Прибуток від реалізації, тис. грн.	13616,4	20469,3	28065,3	14448,9	106,11
Поточні зобов'язання, тис. грн.	4933	4916,9	5924,5	991,5	20,10
Оборотні активи, тис. грн.	12220,6	16018,1	20716,3	8495,7	69,52
Зобов'язання, тис. грн.	5122,3	5204	6738,6	1616,3	31,55
Активи, тис. грн.	12899,9	16583,6	21067,3	8167,4	63,31
Виручка від реалізації, тис. грн.	25005,8	24246,7	32057,9	7052,1	28,20
X1	2,76	4,16	4,74	1,98	71,62
X2	2,39	3,08	3,07	0,69	28,86
X3	0,38	0,30	0,28	-0,10	-26,46
X4	1,94	1,46	1,52	-0,42	-21,50

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства ПП «Техогляд 2017»

На основі даних табл. 2.14 розрахуємо коефіцієнт Таффлера:

2021 рік: $T_T = 0,53 \cdot 2,76 + 0,13 \cdot 2,39 + 0,18 \cdot 0,38 + 0,16 \cdot 1,94 = 2,15$

2022 рік: $T_T = 0,53 \cdot 4,16 + 0,13 \cdot 3,08 + 0,18 \cdot 0,30 + 0,16 \cdot 1,46 = 2,90$

2023 рік: $T_T = 0,53 \cdot 4,74 + 0,13 \cdot 3,07 + 0,28 \cdot 0,56 + 0,16 \cdot 1,52 = 3,31$

Отже, можна зробити висновок, що протягом всього досліджуваного періоду значення показника $T_T > 0,3$, відповідно ймовірність банкрутства у підприємства низька. І в часі є чітка позитивна тенденція до збільшення цього показника.

Проведено аналіз фінансового стану та результатів діяльності ПП «Техогляд 2017», що займається оглядом транспортних засобів на технічну безпеку. Аналіз виявив збільшення валюти балансу до кінця 2023 року, що свідчить про розширення діяльності ПП «Техогляд 2017» за аналізований період.

Крім того, оцінка ліквідності балансу показала, що ПП «Техогляд 2017»

стикається з дуже низьким показником абсолютною ліквідності. Інші показники ліквідності мають достатні величини.

Також встановлено, що ПП «Техогляд 2017» можна вважати фінансово платоспроможним, оскільки покладається не тільки на зовнішні джерела фінансування, а й на власні ресурси.

На протязі аналізованого періоду підприємство було прибутковим.

Виходячи з аналізу показників фінансової стійкості зі звіту «Техогляд 2017» видно, що на даний момент ПП «Техогляд 2017» є фінансово стабільним, оскільки всі показники мають достатні значення. Більш того, з часом спостерігається позитивна динаміка цих показників. Слід зазначити, що за останні три роки покращилася ефективність використання оборотних коштів. Також, у 2023 році порівняно з 2021 роком спостерігається підвищення продуктивності праці, насамперед через збільшення виручки від реалізації. Крім того, підвищується фондівіддача основних засобів ПП «Техогляд 2017». Показники рентабельності ПП «Техогляд 2017» були позитивними на протязі всього досліджуваного періоду, тобто вся господарська діяльність підприємства стала прибутковою.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ПП «ТЕХОГЛЯД 2017»

3.1. Фінансове забезпечення фінансової діяльності підприємств малого бізнесу в сучасних умовах господарювання

Під час здійснення фінансово-господарської діяльності суб'єкти господарювання стикаються з проблемами не лише пошуку наявних коштів, але й визначення найбільш ефективного розподілу та використання цих ресурсів. Малий бізнес, зокрема, стикається з проблемою забезпечення адекватної фінансової підтримки через обмежені можливості порівняно з середніми та великими компаніями. Безперебійне функціонування підприємства, його здатність виконувати свої фінансові зобов'язання перед урядом, постачальниками та працівниками, а також його потенціал для зростання – усе залежить від обсягу та своєчасності його фінансування. Отже, питання надання фінансової підтримки для ділових операцій та розширення залишається актуальним, особливо в нинішній ситуації в Україні.

Ці питання є постійною темою в науковій літературі як вітчизняних, так і міжнародних вчених, а також експертів у цій галузі. Серед цих осіб існує консенсус щодо необхідності єдиного підходу до визначення цього питання.

Хоча під час дослідження наукових джерел у першому розділі робити ми не зустрічали точного терміну «фінансове забезпечення підприємства», ми виявили, що це поняття тісно пов'язане та переплітається з іншими суміжними поняттями, такими як «фінансування», «фінансові ресурси», «фінансова діяльність» і «фінансовий механізм». В першу чергу під фінансовою підтримкою можна розуміти процес забезпечення суб'єктів господарювання необхідними коштами для їх діяльності та розвитку. Це фундаментальний аспект фінансової діяльності фірми і входить до компетенції її фінансових

менеджерів, які відповідають за забезпечення наявності відповідних фінансових ресурсів для підтримки діяльності та розвитку підприємства.

Під фінансовим забезпеченням компанії розуміється дії суб'єкта господарювання щодо залучення фінансових ресурсів як із внутрішніх, так і зовнішніх джерел. Потім ці ресурси розподіляються та ефективно використовуються для підтримки безперервного функціонування підприємства та фінансування його зростання. Підприємства отримують, розподіляють і використовують фінансові ресурси під час фінансової взаємодії з покупцями, постачальниками, інвесторами, кредиторами, працівниками, бюджетом, державними фондами підтримки розвитку та іншими відповідними суб'єктами.

Важливо визнати, що науковці не дотримуються єдиного підходу до класифікації основних форм фінансової підтримки. Більшість науковців сходяться на думці, що в ринковій економіці підприємства будь-якої форми власності та виду діяльності матимуть доступ як мінімум до трьох основних методів фінансової підтримки:

- 1) «самофінансування (покриття витрат на основну діяльність та розвиток підприємства за рахунок внутрішні ресурси)» [12];
- 2) запозичення (отримання коштів із визначеними строками повернення);
- 3) державне фінансування (зазвичай надається без очікування повернення).

Однак варто зазначити, що зараз ринок капіталу пропонує можливості диверсифікувати джерела фінансових ресурсів. Кошти, створені на самому підприємстві, такі як чистий прибуток, амортизаційні відрахування, забезпечення майбутніх витрат і надходження від продажу активів, класифікуються як внутрішнє фінансування. З іншого боку, зовнішнє фінансування охоплює кошти, отримані на ринку капіталу, включаючи випуск акцій, облігацій та отримання позик.

Досліджуючи тонкощі та проблеми, пов'язані з наданням фінансової підтримки малим приватним підприємствам, важливо враховувати різноманітні фактори, які впливають на їх фінансову стабільність від початку

до зростання. Природа діяльності малого бізнесу передбачає ведення господарської діяльності в менших масштабах. Отже, не всі малі підприємства потребують значної суми початкового капіталу для початку діяльності, залежно від характеру їхньої діяльності. Часто ці підприємства створюються за власні кошти, іноді як сімейні. Цікаво, що для малих підприємств законодавчо не встановлено мінімальних вимог до капіталу. Незважаючи на це, багато суб'єктів малого бізнесу вирішують зареєструвати значну суму капіталу у своїх статутах, що дозволяє їм працювати, використовуючи наявний неоплачений капітал протягом тривалих періодів. Більший зареєстрований капітал служить засобом для залучення інвесторів і кредиторів з наміром пошуку додаткового фінансування в майбутньому.

Через обмежений обсяг і масштаб діяльності малі фірми вимагають значно менше фінансових ресурсів порівняно з середніми та великими компаніями. Крім того, на відміну від великих підприємств, малі фірми не розподіляють свої кошти між різними видами діяльності. Активи малих фірм мають нижчий рівень капіталізації, що дозволяє швидко обертати оборотні активи та мінімізує заморожування коштів у запасах. Однією з переваг малих фірм є їх здатність оперативно реагувати на ринкові коливання попиту та пропозиції, що вимагає гнучкого виробничого процесу.

Власник (керівник) малих підприємств має повну владу з усіх фінансових питань, включаючи розподіл прибутку. Це часто призводить до спрощеного фінансового планування, контролю та звітності. Проте, якщо власнику чи керівнику бракує досвіду у фінансових справах, вони можуть звернутися за професійною консультацією до відділу корпоративних клієнтів обслуговуючого банку чи спеціалізованих консалтингових чи аудиторських фірм. Ці консультації охоплюють різні аспекти, такі як складання податкової та фінансової звітності, обов'язкові платежі до бюджету, планування грошових потоків та прийняття інвестиційних рішень за заздалегідь визначену плату [10].

Малі приватні підприємства стикаються зі значною проблемою в забезпеченні необхідного капіталу від інвесторів або банків. Насамперед це пов'язано з невід'ємними ризиками, пов'язаними з цим бізнесом, такими як потенційна ринкова конкуренція та ймовірність краху. Крім того, обмежений обсяг внутрішніх коштів, доступних як забезпечення кредиту, відсутність ліквідних активів або поручителів, а також відносно низька віддача від інвестованого капіталу ще більше перешкоджають їхній здатності залучати фінансування. Випуск цінних паперів, таких як акції чи облігації, не є життєздатним варіантом залучення капіталу для цих підприємств. Як стверджує український дослідник О.О. Терещенко, дуже мало ймовірно, що власний капітал буде отримано від зовнішніх інвесторів, окрім власника бізнесу. На основі обширних досліджень стає очевидним, що основними джерелами фінансування розвитку малих приватних підприємств є внески власника, нерозподілений прибуток та отримання комерційних чи банківських кредитів.

Прогрес економіки України в сучасну епоху залежить від здатності бізнес-сектору ефективно долати виклики воєнного часу. Зараз ми можемо спостерігати підприємців, які демонструють здатність до самоорганізації та прагнення розкрити свій підприємницький талант, щоб знайти інноваційні рішення для безпрецедентних потреб населення, держави та міжнародної спільноти в усіх секторах суспільства. Спалах широкомасштабного конфлікту миттєво та докорінно змінив внутрішній світ кожного громадянина України, а також наші взаємодії та зв'язки із зовнішнім середовищем, зокрема щодо підприємницької діяльності та товарів і послуг, які виробляють та надають підприємства. Отже, український уряд зобов'язаний запровадити нові заходи, які пріоритезують і сприяють зростанню економіки. Ці заходи мають бути зосереджені на підтримці бізнес-середовища під час війни та впровадженні змін до нормативно-правових актів, що регулюють бізнес-операції, практики кредитування, політики оподаткування, а також можливість для бізнесу

переїхати з районів, які безпосередньо постраждали від військових дій, серед інших міркувань.

Запроваджена відповідно до Указу Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» є спрощена система оподаткування. Ця система спрямована на полегшення податкового тиску на малий бізнес шляхом звільнення його від певних податків, таких як податок на доходи фізичних осіб, податок на додану вартість, податок на прибуток і податок на землю. Крім того, він дає можливість сплачувати податок на додану вартість і спрощує процес ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Основним податком за цією системою є єдиний податок, що сплачується до місцевого бюджету. Проте підприємці все ще зобов'язані сплачувати єдиний соціальний внесок, який спрямовується до Міністерства доходів і зборів України. Впровадження цієї системи слугує підтримці та стимулюванню малого бізнесу в Україні.

Закон України «Про розвиток і державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» забезпечує фінансову допомогу суб'єктам малого підприємництва на національному рівні. Ця підтримка охоплює різні напрями, включаючи фінансову, інформаційну та консультаційну допомогу, а також підтримку інновацій, науки та промислового виробництва. Крім того, він поширюється на підприємства, які займаються експортною діяльністю, і пропонує допомогу в підготовці, перепідготовці та підвищенні освіти для керівного та бізнес-персоналу. Виходячи з результатів дослідження, стає очевидним, що під час війни держава має надавати першочергову фінансову підтримку для забезпечення стабільності та відновлення малого бізнесу, а також збереження робочих місць. Отже, реалізовані заходи фінансової підтримки малого бізнесу мають узгоджуватися з чіткими завданнями економічної політики, мати системний характер та враховувати довгострокові пріоритети розвитку бізнесу в умовах воєнного стану.

Розглядаючи інструменти фінансової підтримки, заходи стабільності та стратегії відновлення бізнесу, політики можуть стимулювати підприємницьку

діяльність, підвищувати доходи бізнесу та сприяти конкурентоспроможності малих і середніх підприємств.

Наше дослідження показало, що фінансова підтримка підприємств передбачає мобілізацію внутрішніх і зовнішніх фінансових ресурсів, їх ефективний розподіл і використання для забезпечення безперебійної роботи та сприяння зростанню. Хоча існують різні форми фінансування, такі як самофінансування, банківські кредити, лізинг, інвестиції та бюджетні асигнування, основним джерелом для малих вітчизняних підприємств залишається самофінансування. Беручи до уваги фактори впливу, критерії, плюси і мінуси різних варіантів фінансування, малі приватні фірми можуть приймати обґрунтовані рішення щодо найбільш прийнятної форми фінансової підтримки для розвитку свого бізнесу в сучасному економічному ландшафті.

3.2. Напрями підвищення ефективності фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017»

Для підвищення ефективності виробництва та конкурентоспроможності продукції вкрай важливо провести ретельну перевірку фінансово-господарської діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання на сучасному етапі економічного розвитку. Здатність точно оцінювати ефективність фінансово-економічної діяльності організації, незалежно від структури власності чи галузі, є важливою для досягнення оптимальних результатів, підтримки фінансової стабільності та формування позитивної репутації компанії. Необхідно класифікувати резерви ефективності та провести прискіпливий аналіз їх значущості для компанії для ефективного вирішення завдань управління ефективністю [39].

Основною метою підвищення ефективності організації є максимізація результату, досягнутого від кожної одиниці праці, матеріалів, фінансів та інших ресурсів. Отже, мірилом ефективності виробництва на макроекономічному рівні є зростання продуктивності суспільної праці.

Виробничий процес на будь-якому підприємстві послідовно регулюється взаємодією трьох ключових факторів: персоналу, праці та об'єктів, задіяних у роботі. Використовуючи наявні виробничі ресурси, співробітники компанії створюють суспільно корисні товари або надають послуги в різних сферах, таких як виробництво та повсякденне життя. З одного боку, є витрати, пов'язані з трудовими та матеріальними ресурсами, тоді як з іншого боку, існують результати виробничої діяльності, які залежать від масштабу засобів виробництва, людського капіталу та ступеня, в якому вони використані.

Щоб сприяти зростанню та просуванню компанії, необхідно покращити бізнес-процедури та розширити сферу пропозицій. Ставлячи пріоритетом лояльність клієнтів і впроваджуючи надійні операційні системи, а також враховуючи фінансові показники, ПП «Техогляд 2017» може досягти суттєвого підвищення ефективності. Це зміцнить економічну структуру організації та підвищить її конкурентоспроможність на ринку.

Висновок аналізу передбачає формування стратегії покращення фінансово-економічного стану підприємства, що обґрунтовується результатами оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства. Життєздатні дії охоплюють ініціативи щодо відновлення ліквідності, платоспроможності та фінансової автономності, а також оптимізації використання основних і оборотних активів. Основні дії передбачають збільшення статутного капіталу та зміцнення оборотних активів за рахунок підвищення фінансових результатів [7].

Таблиця 3.1

Заходи щодо підвищення фінансової стійкості підприємства

Склад заходів	Внутрішній ефект, одержуваний підприємством
Створення резервів з чистою і валового прибутку	Збільшення вартості майна частки власного капіталу, зростання величини джерел власних оборотних коштів
Посилення роботи по стягненню дебіторської заборгованості	Підвищення частки грошових коштів, прискорення оборотності оборотних коштів, зростання забезпеченості власними оборотними засобами
Зниження витрат виробництва	Зниження величини запасів і витрат, підвищення рентабельності продажів
Прискорення оборотності дебіторської заборгованості	Ритмічність надходження коштів від дебіторів, великий «запас міцності» за показниками платоспроможності

Джерело: складено автором

Крім зазначених видів діяльності, існує ряд інших методів, які можуть підвищити фінансово-економічні показники компанії. До них відноситься здача в оренду невикористаних основних фондів, що може принести додатковий прибуток і прибуток. Продаж певних непотрібних або неефективно використовуваних основних засобів також може бути засобом погашення боргів і зменшення тягара податків на нерухомість. Інший підхід полягає в забезпеченні довгострокових кредитів, що може полегшити реструктуризацію боргу організації. Важливо зазначити, що довгострокові позики, як правило, є цільовими, і тому будь-які покращення ліквідності та платоспроможності в результаті такого підходу можуть мати переважно формальний характер.

В даний момент важливо не тільки оцінити фінансовий стан компанії, але й спрогнозувати її фінансову стійкість і розробити стратегії для підвищення її фінансового стану. Ці зусилля передусім передбачають мінімізацію непогашених боргів і зобов'язань, впровадження ефективних систем бухгалтерського обліку та фінансового планування, розподіл прибутку та переоцінку джерел фінансування основної діяльності компанії [51].

Реалізація стратегій, спрямованих на співпрацю з особами, які мають борги, виявилася дуже успішною для покращення загального фінансового стану компанії. Серед різноманітних активів, якими володіє організація,

дебіторська заборгованість виділяється як вид, який має потенціал для використання різними способами, наприклад, продажу, передачі або обміну на майно, продукти або результати виконаної роботи чи наданих послуг.

Щоб покращити систему управління дебіторською заборгованістю в цих умовах, науковці з фінансового менеджменту пропонують декілька заходів. До них належать виключення підприємств з високим ризиком із партнерства, регулярна оцінка максимальної суми кредиту, встановлення принципів розрахунків із контрагентами, оцінка фінансової спроможності підприємства надавати комерційні кредити, визначення розподілу поточних активів на дебіторську заборгованість за товарними кредитами та авансами, та впровадження системи штрафів за несвоєчасне виконання зобов'язань контрагентами. Одним з ефективних методів покращення фінансового стану підприємства є проведення кредитної політики, спрямованої на зменшення дебіторської заборгованості. Ця політика регулює надання комерційних позик і визначає процедури стягнення дебіторської заборгованості. Крім того, кредитна політика включає положення щодо управління кредитами, які охоплюють весь процес від укладення контракту на товари чи послуги до судових позовів у разі невиконання контракту [13].

Запровадження управлінського обліку є загальноприйнятим методом підвищення ефективності компанії. Такий підхід дозволяє не тільки контролювати фінансово-економічні процеси в компанії, але й полегшує управління ними. Оцінка потенціалу підвищення прибутковості за рахунок зниження витрат, ефективної організації виробництва та ефективного маркетингу чи надання послуг є важливою. Ще одним важливим аспектом є оптимізація оборотного капіталу, яка передбачає прискорення оборотності та зниження собівартості виробництва чи витрат на обслуговування без шкоди для якості. Поряд з фінансовими методами, економічні стратегії також використовуються для опосередкованого впливу на фінансовий стан компанії.

Зміцнення фінансового стану підприємства може бути досягнуто шляхом оптимізації економічних і загальногосподарських процесів. Одним з

найважливіших аспектів цього вдосконалення є підвищення якості продуктів або послуг, що пропонуються споживачам, і збільшення прибутку від продажів. Ключовим компонентом підвищення конкурентоспроможності автосалону є скорочення часу, необхідного для обробки замовлень. Коли люди довіряють свої транспортні засоби на ремонт, їм часто доводиться змінювати свої плани та обмежувати свою діяльність, особливо якщо їхня машина є єдиним джерелом доходу. Отже, час виконання робіт стає визначальним фактором при виборі автосервісу.

Зменшити тривалість ремонту можливо різними способами. До них належать використання сучасного обладнання, доступ до добре обладнаного приміщення для точної діагностики та ремонту, впровадження зміненого робочого часу в пік сезону, співпраця з надійними постачальниками автомобільних запчастин і застосування ефективних методів роботи. Скорочуючи час, необхідний для обслуговування автомобіля, компанія може мінімізувати потребу в оборотних коштах і прискорити їх обіг. Отже, це дозволяє розширити спектр послуг, що надаються за однакових умов праці [25].

Щоб конкурувати в ринковій економіці, ПП «Техогляд 2017» має пріоритетно керувати своїми фінансовими ресурсами. Це має вирішальне значення для збереження стабільної спроможності виконувати свої фінансові зобов'язання перед різними зацікавленими сторонами, включаючи ділових партнерів, державу, власників і працівників. Як суб'єкт господарювання ПП «Техогляд 2017» несе справжню економічну відповідальність за забезпечення ефективності ринку та своєчасне виконання фінансових зобов'язань. Ключ до досягнення фінансової стабільності полягає в суворому дотриманні принципів комерційного розрахунку, зокрема в частині порівняння витрат і результатів для максимізації прибутку при мінімізації витрат. Ми твердо переконані, що це зобов'язання є запорукою ефективної фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017».

Ефективність фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017» залежить від

кількох факторів, а саме прибутковості, раціонального розподілу основних та оборотних коштів, наявності внутрішніх фінансових ресурсів, платоспроможності та ліквідності. Отже, комплексна оцінка всіх аспектів економічних зусиль компанії є важливою для визначення потенційних областей покращення та виявлення невикористаних резервів, які можуть підвищити її фінансову ефективність.

ПП «Техогляд 2017» має можливість збільшити активи, підвищити платоспроможність та підвищити прибутковість завдяки своєчасному впровадженню заходів, спрямованих на активізацію фінансової діяльності. Щоб запобігти виникненню згубних кризових ситуацій всередині компанії, необхідно, щоб управлінський персонал постійно отримував актуальну інформацію про фінансову стабільність підприємства та здатність до майбутнього зростання. Ці важливі фінансові та аналітичні дані слід отримати шляхом оцінки фінансового стану компанії.

З метою покращення фінансових показників ПП «Техогляд 2017» та максимізації його прибутковості ми визначили кілька напрямків потенційного покращення (табл. 3.2). Рекомендуємо реалізувати наступні заходи для підвищення рівня прибутку та рентабельності підприємства.

Таблиця 3.2

Резерви збільшення прибутку і рентабельності ПП «Техогляд 2017»

Резерви підвищення прибутку	Резерви підвищення рентабельності
1. Нарощення обсягів господарської діяльності	1. Зниження собівартості
2. Поліпшення якості послуг	2. Підвищення продуктивності праці
3. Продаж зайвого устаткування та іншого майна або здача його в оренду	3. Скорочення невиробничих витрат
4. Зниження собівартості за рахунок більш раціонального використання матеріальних ресурсів, виробничих <u>потужностей</u> , робочої сили і робочого часу	4. Впровадження заходів із підвищення продуктивності праці своїх працівників, скорочення адміністративно-управлінського персоналу
5. Диверсифікація напрямів господарської діяльності	5. Зменшення поточних витрат або застосування сучасних методів управління витратами, однією з яких є управлінський облік
6. Постійне проведення наукових досліджень аналізу ринку, поведінки споживачів і конкурентів	6. Збільшення обсягів продажу за рахунок проведення рекламної кампанії
7. Грамотна побудова договірних відносин із постачальниками, посередниками, покупцями та ін.	7. Покращення системи маркетингу на підприємстві

Джерело: складено автором

Для підвищення фінансово-економічної діяльності підприємства «Техогляд 2017» є кілька напрямків. По-перше, впровадження сучасних технологій може оптимізувати роботу, скоротити витрати, заощадити час і, зрештою, збільшити прибуток. По-друге, модернізація та оновлення матеріально-технічної бази підприємства може призвести до підвищення ефективності. По-третє, коригування маркетингової стратегії та інвестиції в ефективну рекламу можуть сприяти збільшенню продажів і доходів. Крім того, важливо уникнути непотрібних витрат, таких як штрафи та пені. Впровадження ефективної управлінської політики, проведення фінансового планування та аналіз внутрішніх можливостей зростання прибутку також є важливими кроками. Підвищення рентабельності за рахунок зростання обсягів продажів і підвищення якості послуг може мати значний вплив на прибутки компанії. Крім того, зниження собівартості продукції та послуг та усунення збитків від різних видів діяльності може сприяти підвищенню кінцевого балансового прибутку. Нарешті, розробка комплексної стратегії та тактики для

підприємства разом із наданням необхідної інформації для прийняття рішень є важливими для довгострокового успіху. Зосередившись на збільшенні вхідних грошових потоків та зменшенні вихідних, можна значно покращити фінансово-економічні показники підприємства «Техогляд 2017». Рис. 3.1 наочно представляє цю пропозицію.

Рис. 3.1. Резерви покращення фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017»

Джерело: складено автором

Основним джерелом приросту доходів є кошти первинного фінансування, спрямовані на покращення фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017». Загальний отриманий дохід залежить як від кількості проданих товарів і послуг, так і від відповідних цін. Для збільшення показників продажів ПП «Техогляд 2017» має максимізувати продажі. Для стимулювання продажів можна використовувати кілька методів. Пропонуючи клієнтам знижки, впроваджуючи помірні знижки цін і використовуючи рекламу, можна досягти бажаного результату.

Для покращення фінансових показників ПП «Техогляд 2017» ми визнаємо вирішальною внутрішньою стратегією мінімізацію вартості послуг і

поточних витрат. В ПП «Техогляд 2017» на собівартість впливають численні фактори, серед яких обсяг надання послуг, асортимент і різноманітність послуг, технологічний прогрес підприємства, організація торгівлі та умови праці, ціноутворення на товари та послуги. Отже, основний підхід до зниження витрат полягає в збереженні всіх ресурсів, які використовуються протягом торгового процесу.

Підвищення ефективності фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017» можливо за рахунок оптимізації дебіторської заборгованості та її рефінансування. Дослідження, проведені у другому розділі дипломної роботи, виявили суттєве зростання дебіторської заборгованості у 2023 році на суму 113,9 тис. грн., у порівнянні з 2021 роком. Для ПП «Техогляд 2017» вкрай важливо оптимізувати обсяг дебіторської заборгованості, ретельно обирати відповідні умови оплати та способи розрахунків із споживачами, такі як авансовий платіж або відстрочка платежу. Незважаючи на значну дебіторську заборгованість, доцільно пропонувати споживачам варіанти відстрочки платежу, оскільки це стимулює продажі та згодом збільшує прибуток, особливо в умовах жорсткої конкуренції. Однак такий підхід несе ризик додаткових витрат через необхідність короткострокових банківських кредитів для компенсації дебіторської заборгованості.

Наразі ПП «Техогляд 2017» стикається з проблемами ефективного поводження з дебіторською заборгованістю, що призводить до економічної шкоди компанії. Це включає втрату купівельної спроможності грошей через інфляцію, збільшення втрат від упущених можливостей і виплату банку відсотків за позику через недостатність оборотного капіталу. ПП «Техогляд 2017» не повністю перейняло загальноприйняті світові практики управління дебіторською заборгованістю. Підхід підприємства до управління дебіторською заборгованістю зводиться до бухгалтерського обліку, що призводить до виснаження фінансових ресурсів і зниження ефективності [51].

Одним з важливих аспектів процесу управління дебіторською заборгованістю ПП «Техогляд 2017» є активізація роботи зі стягнення

непогашених платежів. Зменшуючи суму дебіторської заборгованості, ПП «Техогляд 2017» може підвищити грошовий аспект свого оборотного капіталу та прискорити його оборотність. Рис. 3.2 ілюструє ряд дій, спрямованих на посилення стягнення дебіторської заборгованості.

Рис. 3.2. Запропонована схема посилення роботи зі стягнення дебіторської заборгованості в ПП «Техогляд 2017»

Джерело: складено автором

На нашу думку, важливою складовою політики управління дебіторською заборгованістю ПП «Техогляд 2017» має стати проведення процесу реструктуризації. Необхідність реструктуризації дебіторської заборгованості може виникнути, коли з'являються ознаки незначної кризи, яка пов'язана із зниженням загальної фінансової стабільності та постійною потребою в забезпеченні додаткових кредитних коштів для поточних витрат.

План реструктуризації дебіторської заборгованості ПП «Техогляд 2017» охоплюватиме дві основні категорії: дебіторську заборгованість за товари, роботи та послуги (у 2023 році – 10185,8 тис. грн.), а також іншу поточну дебіторську заборгованість (у 2023 році – 953,4 тис. грн.).

Процес реструктуризації активів передбачає упорядкування короткострокової дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, а

також інших видів дебіторської заборгованості. Ця реструктуризація спрямована на підвищення ліквідності та прибутковості. Для забезпечення задовільного рівня ліквідності вкрай важливо, щоб ця дебіторська заборгованість могла бути конвертована в готівку без зазнавання значних фінансових втрат, або відповідно до умов кредитної угоди, або раніше узгодженого терміну [37].

Важливо визнати, що зростання рентабельності дебіторської заборгованості пов'язане зі збільшенням доходу (таким як збільшення продажів, підвищення цін і штрафів за прострочення платежу) і зниженням відносних витрат на обслуговування. Реструктуризація дебіторської заборгованості ПП «Техогляд 2017» передбачає необхідність чітко визначеної послідовності кроків, або етапів реструктуризації. При делегуванні управлінських рішень щодо розміру та складу дебіторської заборгованості за товари, послуги та роботи вкрай важливо визначити конкретні кількісні цілі, які повинні бути досягнуті в результаті процесу реструктуризації дебіторської заборгованості.

Цілі цього процесу можна визначити такими:

- 1) підвищення загальної фінансової стабільності;
- 2) оперативне залучення коштів для інвестиційних потреб;
- 3) підвищення достовірності дебіторської заборгованості та інше. На нашу думку, реструктуризацію дебіторської заборгованості в ПП «Техогляд 2017» необхідно проводити поетапно (рис. 3.3).

На початковому етапі процедури реструктуризації керівництво ПП «Техогляд 2017» має усвідомити та оцінити будь-які поточні чи можливі проблеми. Необхідно усвідомити необхідність вирішення цих проблем і визначити готовність провести реструктуризацію активів, особливо зосередившись на дебіторській заборгованості.

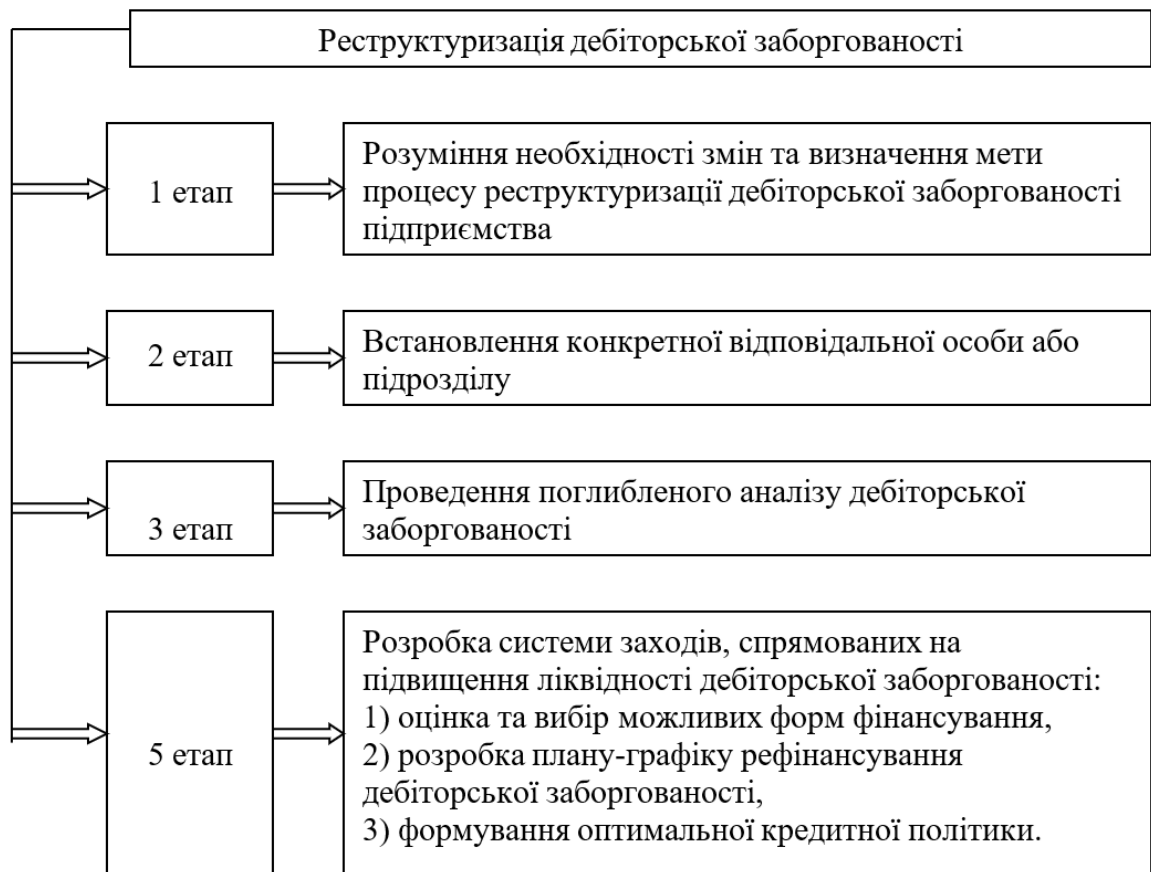

Рис. 3.3. Рекомендований процес реструктуризації дебіторської заборгованості в ПП «Техогляд 2017»

Джерело: складено автором

Переходячи до наступного другого етапу, реструктуризація дебіторської заборгованості вимагає призначення особи, яка візьме на себе відповідальність. Ця призначена особа має підтримувати прямий зв'язок із фінансовими операціями компанії.

На третьому етапі реструктуризації дебіторської заборгованості проводиться комплексний аналіз. Основним завданням на даному етапі є оцінка розміру та складу дебіторської заборгованості ПП «Техогляд 2017», а також ефективності здійснених фінансових вкладень у зв'язку з цим.

На нашу думку, реорганізація дебіторської заборгованості ПП «Техогляд 2017» має бути спрямована на встановлення функціонального зв'язку з боржником для визнання непогашеної заборгованості. Для досягнення цього ми пропонуємо реалізувати заходи, окреслені на рис. 3.4 у складі графіка

роботи з боржниками ПП «Техогляд 2017».

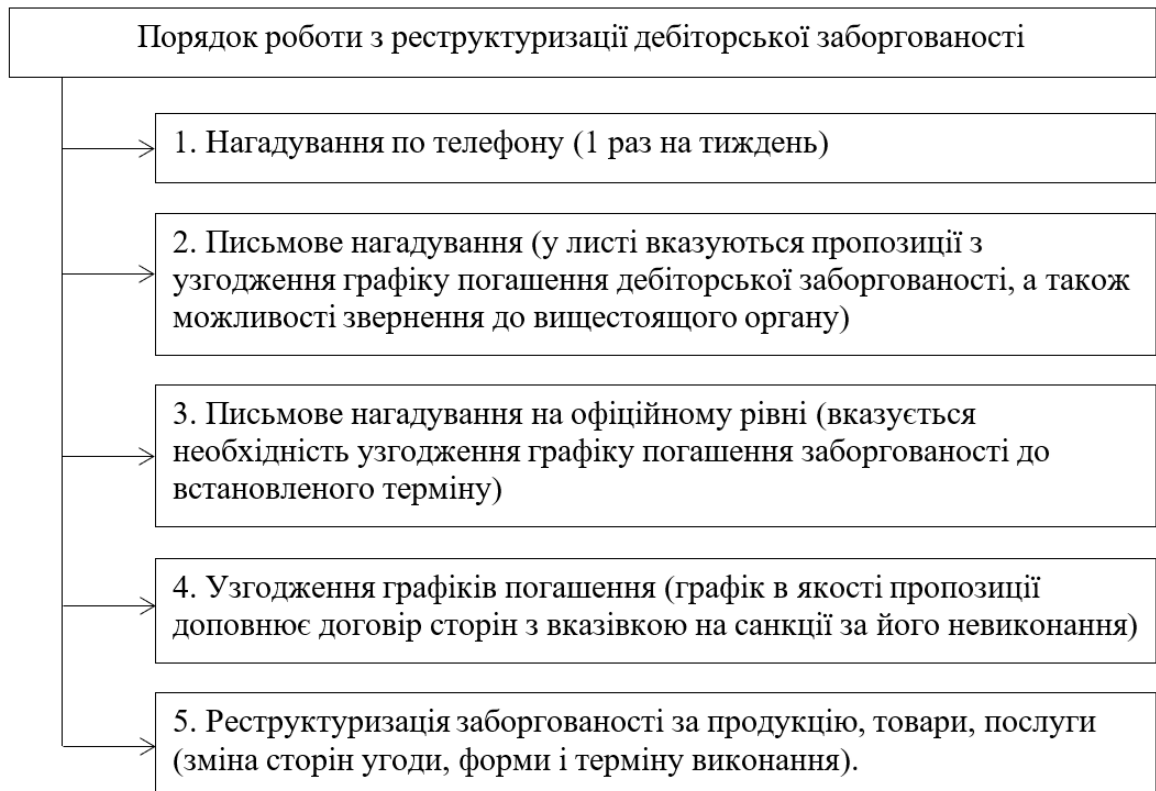

Рис. 3.4. Рекомендований порядок роботи з реструктуризації дебіторської заборгованості в ПП «Техогляд 2017»

Джерело: складено автором

Для підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю фінансовому менеджеру ПП «Техогляд 2017» необхідно здійснити ряд заходів.

- 1) По-перше, важливо оцінити рівень ризику несплати для кожного покупця.
- 2) По-друге, розширення клієнтської бази допоможе мінімізувати втрати від неплатежів.
- 3) По-третє, необхідно створити систему моніторингу надходження коштів.
- 4) Крім того, життєво важливий аналіз кредитоспроможності та надійності потенційних покупців.
- 5) Необхідно визначити необхідність і доцільність застосування

кредитної політики до окремих клієнтів і встановити її принципи та умови.

6) Також рекомендується вивчити історичні тенденції та майбутнє планування дебіторської заборгованості компанії.

7) Важливими кроками є своєчасне виявлення сумнівної заборгованості та активне подання позовів.

8) Необхідно стежити за дотриманням умов оплати та припиняти співпрацю з покупцями, які їх не виконують.

9) Нарешті, оперативне визначення та вирішення типів дебіторської заборгованості, які не відповідають політиці компанії, також має вирішальне значення.

Важливим аспектом покращення фінансових показників ПП «Техогляд 2017» є також мобілізація внутрішніх ресурсів.

Процес реструктуризації активів включає кілька ключових дій, серед яких:

- 1) реорганізація активів компанії;
- 2) впровадження низки стратегій, спрямованих на зміну структури та складу активів балансу;
- 3) переведення в грошову форму наявних матеріальних і фінансових активів підприємства.

Для досягнення реструктуризації активів можна застосувати такі заходи. До них належать:

- 1) використання прихованих резервів;
- 2) з використанням зворотного лізингу;
- 3) здача в оренду невикористаних основних засобів;
- 4) оптимізація розміщення оборотних коштів;
- 5) продаж збиткових активів.

Для підвищення ефективності фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017» можна реалізувати декілька стратегій. Для компанії вкрай важливо зосередитись на прогнозуванні та моніторингу своєї фінансової діяльності. Постійно аналізуючи фінансовий стан і виявляючи будь-які зміни, що

відбуваються в ньому, компанія може проактивно управляти своїми фінансами та формувати свої економічні та фінансові результати [53].

Таким чином, наведені пропозиції свідчать про те, що стратегія покращення фінансових показників ПП «Техогляд 2017» має включати кілька ключових компонентів: послідовний моніторинг як внутрішніх, так і зовнішніх умов підприємства, розробку методів пом'якшення зовнішніх вразливостей, формулювання планів дій на випадок потенційних проблем, виконання проактивні заходи щодо їх розв'язання, впровадження практичних стратегій подолання кризових ситуацій, прийняття сміливих і нестандартних рішень, коли обставини відхиляються від норми, координація зусиль усіх зацікавлених сторін та забезпечення ефективного нагляду за виконанням та результатами цих заходів.

ВИСНОВКИ

Провівши ретельний аналіз, ми можемо зробити наступні висновки з дослідження. Сектор малого бізнесу, який економічно визначається в рамках ринкової економіки, є важливим індикатором соціально-економічної та політичної стабільності. Рівень розвитку та конкурентоспроможності в цьому секторі має життєво важливе значення для визначення стійкості компанії до внутрішніх і зовнішніх збоїв.

Генерація фінансових ресурсів є важливою для надання фінансової допомоги малому бізнесу. Цей процес є унікальним, оскільки в ньому беруть участь фізичні особи-підприємці та малі підприємства. Специфіка виробничо-фінансової діяльності підприємства значною мірою впливає на вибір джерел фінансування та їх склад, включаючи обсяг, мету, форми та види цієї діяльності.

Здатність компанії вміло керувати своїм фінансовим станом залежить не лише від мети її впровадження, а й від своєчасності використання підходу до її оцінки, узгодження його з поточним етапом і цілями зростання та відповідності вимогам, що висувуються податковою середовище для малого бізнесу. Перелік дій, спрямованих на покращення фінансового стану, є унікальним для кожної компанії, залежно від її галузі, категорій продукції, ринкової ситуації, регіональної інфраструктури, системи управління, виробничих та адміністративних витрат, техніко-технологічної складової та інших факторів.

Аналізуючи тенденції розвитку малого бізнесу в Україні, стає очевидним, що ці суб'єкти займають помітне місце в економіці країни та демонструють ознаки покращення за останні роки. Однак важливо зазначити, що незважаючи на таку позитивну траєкторію, потенціал малого бізнесу в Україні ще не реалізований. Зокрема, є можливості для зростання з точки зору збільшення можливостей працевлаштування, сприяння структурній модернізації, сприяння інноваціям і задоволення потреб внутрішнього ринку.

На жаль, нестабільний політичний та економічний клімат у поєднанні з несприятливими наслідками пандемії коронавірусу продовжує створювати значні проблеми для малого бізнесу в Україні.

Наш аналіз зосередився на фінансовому стані та результатах діяльності ПП «Техогляд 2017» і виявив збільшення обсягів його діяльності в попередньому році. Крім того, оцінка ліквідності балансу показала відсутність абсолютної ліквідності ПП «Техогляд 2017». Крім того, було встановлено, що ПП «Техогляд 2017» можна вважати фінансово стабільним через його незалежність від зовнішніх джерел фінансування.

Аналіз фінансової стійкості ПП «Техогляд 2017» показує, що на даний момент підприємство стикається з фінансовою нестабільністю, оскільки всі показники мають недостатні значення. Проте в динаміці цих показників спостерігається позитивна тенденція. Варто зазначити, що за останні три роки у ПП «Техогляд 2017» покращилася ефективність використання обігових коштів. Крім того, у ПП «Техогляд 2017» відбулося збільшення фондів віддачі основних засобів. При тому, що всі показники рентабельності ПП «Техогляд 2017» позитивні, тобто досліджуваний період підприємство закінчило зі прибутковою господарською діяльністю. Імовірність банкрутства ПП «Техогляд 2017» знижується в динаміці. Для вирішення питання фінансової підтримки малого підприємництва необхідно створити сприятливі умови для самофінансування та розробити механізм часткового погашення з місцевих бюджетів процентних ставок за кредитами, наданими суб'єктам малого підприємництва на інвестиційні цілі. Крім того, розвитку малого підприємництва може сприяти створення регіональних баз інвестиційних пропозицій малих підприємств та проведення регіональних конкурсів (тендерів) на закупівлю товарів і послуг у малих підприємств за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів. Крім того, залучення підприємців до виконання регіональних замовлень також може сприяти розвитку малого бізнесу.

Підтримка малого бізнесу, як правило, складається з аналогічного набору заходів, хоча конкретні деталі відрізняються від країни до країни. Деякі країни використовують цю систему для надання субсидій підприємствам. Комплекс заходів, як правило, охоплює гарантії кредитів і вигідні умови кредитування, тимчасове припинення провадження у справі про банкрутство, відстрочення та зменшення податкових платежів, а також скасування штрафів і пені за прострочення.

Формальна структура малого бізнесу відіграє вирішальну роль в економічній системі, слугуючи життєво важливим компонентом, який заповнює прогалини та подолає диспропорції в розвитку. Незважаючи на недооцінку, цей сектор має важливе значення в багатьох країнах, впливаючи не лише на рівень зайнятості, але й на використання ресурсів і мобільність. Малі підприємства особливо схильні до венчурного капіталу, часто виступаючи рушійною силою не лише економіки, але й науково-технічного прогресу. Для вирішення питання фінансової підтримки розвитку малого підприємництва необхідно створити сприятливі умови для самофінансування та запровадити механізм часткового погашення з місцевих бюджетів процентів за кредитами, наданими суб'єктам малого підприємництва на інвестиційні цілі.

Проведено оцінку потенціалу підвищення фінансової діяльності ПП «Техогляд 2017». Оцінка розкрила кілька можливостей підвищення рентабельності та загального прибутку компанії, що зрештою призведе до більш ефективної фінансової діяльності. Одним із можливих напрямків покращення фінансово-господарської діяльності ПП «Техогляд 2017» є збільшення вхідних грошових потоків та зменшення вихідних грошових потоків. Крім того, оптимізація розміру дебіторської заборгованості та її рефінансування може слугувати суттєвим резервом для підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства. Зменшивши суму дебіторської заборгованості, ПП «Техогляд 2017» може збільшити грошову частину свого оборотного капіталу та прискорити його оборотність.

План реструктуризації дебіторської заборгованості ПП «Техогляд 2017» має поширюватися на різні види дебіторської заборгованості, в тому числі за товари, роботи, послуги та іншу поточну дебіторську заборгованість. Оптимізація процесів управління дебіторською заборгованістю в компанії повинна бути зосереджена на розробці управлінських моделей, які дозволяють точно прогнозувати надходження грошових коштів від клієнтів, своєчасне погашення власних зобов'язань компанії, а також належне відстеження витрат і вигод від управлінських рішень щодо надання кредитів клієнтам. Крім того, для підвищення фінансової ефективності ПП «Техогляд 2017» вкрай важливим є послідовне прогнозування та моніторинг його фінансової діяльності.

Для сприяння розвитку малого підприємництва необхідно створити регіональні майданчики для представлення інвестиційних пропозицій малих підприємств та заохочення проведення регіональних конкурсів на закупівлю товарів і послуг за кошти державного та місцевих бюджетів. Крім того, підприємці повинні мати можливість брати участь у виконанні регіональних контрактів. Хоча підтримка, що надається малому бізнесу, може відрізнятися залежно від країни, зазвичай вона включає схожий набір заходів. Деякі країни використовують цю систему для надання субсидій підприємствам. Ці заходи часто складаються з гарантій кредитів і вигідних умов позик, тимчасового припинення процедури банкрутства, відстрочки та зменшення податкових платежів, а також відмови від штрафів і пені за прострочення платежів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко І. В. Фінансове забезпечення як фактор розвитку конкурентоспроможності підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2014. № 2 (26). С.70–74.
2. Бланк І.А. Основи фінансового менеджменту : навч. посіб. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2007. 182 с.
3. Бойчик, І.М. Економіка підприємства : навч.посіб. Київ : Атіка, 2007. 528 с.
4. Боцьора Л. О. Фінансовий механізм розвитку малого підприємництва в Україні : дис. на здобуття наук. ступеня канд. економічних наук. Львів, 2015. 92 с.
5. Боцьора Л.О. Фінансовий механізм розвитку малого підприємництва в Україні: дис. на здобуття наук. ступеня канд. економічних наук. Львів, 2015. 182 с.
6. Вдовенко Л. О., Сушко Н.М., Фаюра Н.Д. Фінанси : навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2010. 152 с.
7. Власова, А.В. Бухгалтерський облік : підруч. Київ : ЦУЛ, 2013. 543 с.
8. Гайдуцький П.І., Демченко С.М. Розвиток підприємництва в Україні : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2013. 248 с.
9. Галасюк В.І. Економіка України: пандемія Covid-19, нова економічна реальність, рекомендації. *Економічний вісник*. 2020. № 12.1 (40). С. 22-26
10. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
11. Говорушко Т. А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : монографія. Київ : Логос, 2013. 204 с.
12. Гринкевич С.С., Михалевич М.А. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових

- перетворень. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018, № 18.5. С. 110 – 114.
13. Грищенко, О.В. Аналіз і діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. навч. посіб. Київ : Атіка, 2013. 112 с.
 14. Дивеев-Кириленко О. Р. Проблеми розвитку малого і середнього бізнесу в Україні : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 255 с.
 15. Донцова Л.В., Никифорова Н.А. Аналіз фінансової звітності : підруч. Миколаїв : Видавництво «Справа і Сервіс», 2015. 312 с.
 16. Єфімова, О.В. Аналіз фінансової звітності : навч. посіб. Київ : Омега-Л, 2006. 408 с.
 17. Кир'янова З. В. Аналіз фінансової звітності : навч. посіб. Суми : Юрайт, 2013. 429 с.
 18. Козлова, Є. П. Бухгалтерський облік в організаціях : підруч. Миколаїв : Фінанси і статистика, 2009. 752 с.
 19. Кох Р. Менеджмент і фінанси: від А до Я / пер. з англ. В.В, Швецова. СПб. : Пітер, 2006. 496 с.
 20. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз : підруч. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
 21. Лаврухіна Н.В., Казанцева Л.П. Фінанси підприємств : підруч. Суми : МЕСИ, 2004. 345 с.
 22. Ламанов С. В. Система завдань управління оборотним капіталом підприємства. *Управління розвитком*. 2011. №1 (98). С.14-18
 23. Лапіна І.С., Емануїлова Г.О. Особливості розвитку та сучасний стан малого бізнесу в Україні. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. Науки: економіка, політологія, історія. 2016. – № 9 (241). с. 98-112.
 24. Лихота Ю. Фінансова стратегія управління підприємством. *Фінанси України*. 2014. № 2. С. 86-88
 25. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Львів : Видавництво ЛКА, 2016. 484 с.

26. Мельнікова І. Є. Аналіз сучасних підходів до визначення сутності та структури фінансових ресурсів підприємства. *Вісник КТУ*. 2011. № 29. С. 28–30.
27. Мізюк Б. Особливості стратегічного управління підприємствами. *Фінанси України*. 2008. № 12. С. 31-36
28. Момот Т.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : ЦУЛ, 2010. 183 с.
29. Олексюк О.І. Економіка результативності діяльності підприємства : монографія. Київ : КНЕУ, 2008. 362 с.
30. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін. Фінанси підприємств : підруч. / КНЕУ Київ, 2014. 546с.
31. Поляк Г.Б. Фінанси. Грошовий обіг. Кредит : підруч. Київ : ЮНІТИ-ДАНА, 2008. 451 с.
32. Порядин В. С. Аналіз існуючих методів оцінки економічної ефективності діяльності підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 19. С. 16-24.
33. Примаченко К. О., Домбровська С. О. Підприємництво в Україні: проблеми та пріоритетні напрями розвитку. *Економічний простір*. 2020. № 158. С. 59-63.
34. Рогов Г. Показники фінансової стійкості в системі стратегічного управління підприємством. *Економіст*. 2015. №7. С. 50-53.
35. Романова Т. В. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2015. №4. С. 87-89.
36. Савицька О. М., Салабай В. О. Особливості методології оцінювання ефективності та результативності в управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства. *Сучасні підходи до управління підприємством*. 2019. №24. 2019. С. 152.
37. Салькова І.Ю., Римар А.Ю. Основи забезпечення фінансової безпеки. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 20. С. 889-893.
38. Самсонов Н.Ф. Фінанси : підручник. Суми : Вища освіта, Юрайт-Издат,

2009. 385с.

39. Скібіцька Л.І., Скібіцький О.М. +С 42 Менеджмент : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 416 с.
40. Соляник Л.Г. Організаційно-економічний механізм управління оборотними активами та джерелами їх фінансування. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2011. № 4. С. 48 – 57.
41. Сторонянська І. З., Бенівська Л. Я. Економіка регіонів України під дією викликів пандемії COVID-19. *Регіональна економіка*. 2020. № 2(96). С. 5-16.
42. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2013. 547 с.
43. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : монографія. Київ : КНЕУ, 2014. 268 с.
44. Тихонов Є. Управління оборотними засобами підприємства : підруч. Суми : Довкілля, 2016. 155 с.
45. Ткаченко В.В. Особливості розвитку малого бізнесу в Україні в умовах війни. *Матеріали VIII Студентської науково-практичної конференції факультету фінансів та банківської справи ОНЕУ «Стабілізація фінансово-економічної системи України»*. ОНЕУ. 2024. С. 132 – 134.
46. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 424 с.
47. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Лапіна І. С., Гончаренко О. М. та ін.; за заг. ред. І. С. Лапіної. Одеса: Атлант, 2016. 313 с.
48. Футало Т. В. Методичні аспекти аналізу соціально-економічної ефективності підприємств роздрібної торгівлі : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2013. 508 с.
49. Чобіток В.І., Зайцева І.С. Управління фінансовою діяльністю підприємства: теоретичні аспекти. *Стратегічні орієнтири розвитку національної економіки*. 2013. № 14. С. 303-310.
50. Швиданенко Г.О., Теплюк М.А., Декрет І.І. Забезпечення конкурентних

- переваг у контексті формування ресурсного портфеля підприємства. *Молодий вчений (Економічні науки)*. 2016. № 12.1 (40). С. 1001– 1005.
51. Шляга О. В. Шляхи підвищення ефективності роботи підприємства. *Сучасні підходи до управління підприємством*. 2018. №22. С. 103-105.
52. Шуляк П.М. Фінанси підприємства : підруч. Київ : Видавничий «Дашков і Ко», 2002. 496 с.
53. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства : теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. №12. С. 174–177.

ДОДАТКИ